Leto XXIV., št. 115 Poštnina plačana v gotovini Postgebühr bar bezahlt Ljubljana, sobota 20. maja 1944 Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo: Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Erbitterte Kämpfe in Süditalien

Schwerste blutige Feindverluste — Alle Feindangriffe bei Esperia abgeschlagen — Cassino kampflos geräumt — An der Ostfront keine grösseren Kampfhandlungen

Aus dem Führerhauptquartier, 18. Mai. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der italienischen Südfront gelang es dem Feind gestern nach erbitterten Kämpfen, bei denen er schwerste blutige Verluste erlitt, nördlich Formia in unsere Stellungen einzubrechen. Gegenmassnahmen sind im Gange. Im Raum von Esperia wurden alle mit stärksten Artillerie- und Panzereinsatz geführten feindlichen Angriffe abgeschlagen. Cassino, das die Anglo-Amerikaner seit Monaten unter Einsatz starker Kräfte vergeblich berannt hatten, wurde in der vergangenen Nacht zugunsten einer weiter rückwärts gelegenen kräftesparenden Riegelstellung kampflos geräumt.

Im Landekopf von Nettuno wurden bei aufflebender Kampftätigkeit starke Vorstösse des Gegners südlich Cisterna und südlich Littoria abgewiesen.

Ein starker Verband deutscher Kampfflugzeuge griff in der letzten Nacht mit beobachteter guter Wirkung feindliche Bereitstellungen und Nachschubwege im Kampfraum von Minturno an.

Nordamerikanische Bomber richteten Angriffe gegen mehrere Hafenstädte an der italienischen Westküste und auf der Insel Elba. Dabei wurden durch Flakartillerie und in Luftkämpfen 17 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Von der Ostfront werden bis auf lebhafte örtliche Kämpfe am unteren Dnjestr und im Karpathenvorland keine grösseren Kampfhandlungen gemeldet.

Im Schwarzen Meer versenkte ein deutscher Unterseebootjäger ein sowjetisches Unterseeboot und beschädigte ein weiteres so schwer, dass dessen Vernichtung wahrscheinlich ist.

Starke Verbände schwerer deutscher Kampfflugzeuge führten in der vergangenen Nacht einen zusammengefassten Angriff gegen das Bahnhofsgebiet von Smolensk. Durch Massenabwurf von Spreng- und Brandbomben entstanden in den Zielräumen mehrere Grossbrände und Explosionen.

Bei einem Angriffsversuch sowjetischer Bomber auf einen südfinnischen Hafen wurden 10 feindliche Flugzeuge durch finnische Jäger abgeschossen.

Die Bekämpfung kommunistischer Banden auf dem Balkan wurde erfolgreich fortgesetzt. In der Zeit vom 1. bis 15. Mai verloren die Kommunisten über 5000 Tote 1300 Gefangene und mehrere hundert Ueberläufer. Zahlreiche Geschütze, Waffen und Kriegsgerät aller Art sowie 34 Versorgungslager wurden erbeutet oder vernichtet.

Bei der Abwehr eines feindlichen Unternehmens gegen die vor der Dalmatinischen Küste gelegene Insel Solta hat sich das zweite Bataillon eines hannoverschen Grenadier-Regiments unter Führung von Hauptmann d. R. Mohrmann besonders ausgezeichnet.

Weiterhin schwere Kämpfe in Süditalien

Im Osten scheiterten mehrere Sowjetangriffe — Starke deutsche Kampffliegerverbände griffen Verkehrsanlagen im Osten an

Aus dem Führerhauptquartier, 19. Mai. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der italienischen Südfront dauern die schweren Kämpfe vor allem im Abschnitt westlich und nordwestlich Esperia und bei Pontecorvo an. Der mit sehr starker Panzer- und Schlachtfliegerunterstützung nach mehrstündigem Artillerietrommelfeuer angreifende Feind wurde unter schwersten Verlusten abgewiesen, ein örtlicher Einbruch bei St. Oliva in erbitterten Ringen abgeriegelt.

Im Osten scheiterten wiederholt Angriffe der Bolschewisten am unteren Dnjestr, im Karpathenvorland sowie südöstlich Witebsk und westlich Newel. Starke deutsche Kampffliegerverbände griffen in der letzten Nacht die Bahnhöfe Rowno, Sarny und Sdol-Bunowo mit guter Wirkung an. Durch Abwurf zahlreicher Spreng- und Brandbomben entstanden in den Bahnhofsanlagen und unter abgestellten Zügen grosse Brände und Zerstörungen.

Nordamerikanische Bomber führten am gestrigen Tage Terrorangriffe gegen mehrere Orte in Südostevropa. Besonders in den Städten Belgrad und Ploesti entstanden Schäden und Verluste unter der Bevölkerung. Durch deutsche und rumänische Luft-Verteidigungskräfte sowie Marine-Flakartillerie wurden 35 Flugzeuge abgeschossen.

Z bojišča pred Cassinom

Zavezniška ofenziva na italijanskem bojišču

Piše vojni poročevalec Fochler-Hauke

...P. K. Dne 11. maja ob 23. se je pričela sovražnikova veleofenziva na južnoitalijanskem bojišču, od katere si zavezniške sile obetajo odločujoče uspehe pri vojnih dogodkih na italijanskem področju in ki ima za nalogo, kakor ugotavlja poročilo vrhovnega poveljništva oboroženih sil, da veže nemške rezerve v največji meri.

Ta velenapad pa ni prišel kljub zatrjevanju britanskih in ameriških radijskih postaj za Nemčijo nikakor nepričakovano, kajti nemško poveljništvo je že vse tedne nadzorovalo prevažanje sovražnikovih divizij. Budnemu očesu ni ušlo, da je bila ameriška 5. armada, ki ji poveljuje general Clark, razdeljena in je bila večina oddelkov te armade postavljena na bojišče pri nettunskem predmostju, več divizij pa na zunanjem zapadnem krilu južno-italijanskega bojišča. Predvsem vodstvu ni ušlo, da je britanska 8. armada, ki je bila svoječasno nameščena ob Jadranskem morju, v zadnjih tednih pošiljala svoje oddelke proti jugozapadu, tako da je vrhovni poveljnik zavezniških čet v južni Italiji general Alexander pred pričetkom velenapada osredotočil svoje oddelke s težiščem pred cassinskim bojiščem.

Osredotočen neprestani topniški ogenj, ki se je pričel na celotnem zapadnem krilu južno-italijanskega bojišča dne 11. maja ob 23., je bil izredno močan. Sovražnik zatrjuje, da je bilo to topniško obstreljevanje, ki je imelo namen, razbiti nemško obrambno bojišče, mnogo močnejše kakor svoječasno med ofenzivo proti postojankam pri El-Alameinu. Nemški grenadirji, oklopniški grenadirji in padalski lovci, ki so preživeli brez strahu granatno točo prejšnjih bitk za Cassino, so doživeli in preživeli neverjetno naraščanje sovražnikovih topniških valov v nasprotju z obstreljevanjem v prvih mesecih tega leta.

Sovražnikovo topništvo je preneslo težišče svojega udejstvovanja predvsem na postojanke nemških baterij, v brezupnem pričakovanju, da mu bo uspelo izločiti nemške topove pred napadom svoje pehote. Vsekakor je prišlo sovražnikovo vodstvo, še bolj pa sovražnikova pehota, ko je v noči med 3. in 4. uro pričela prebijalni poizkus, do grenkega spoznanja, da so nemški topovi, možnarji, havbice in baterje metal kljub nekaterim izgubam, ki se jim ni bilo mogoče izogniti, sposobni za protiudarec. Sovražniku je nazadnje uspelo, da je dosegel nekaj krajevnih vdorov v vzhodnem obalnem odseku zaliva Gaeta, kakor tudi nekoliko severneje odtod, ti vdori pa so bili v hudih in izpremenb polnih bojih zapahnjeni. V ostrih protinapadih je bilo nekaj višin osvojenih nazaj, čeprav je uspelo sovražniku, da je osvojil in obdržal nekaj obvladujočih točk, predvsem Monte Faito. V naslednjih dneh je napadel sovražnik, ki so ga podpirali oklopniki, tudi preko spodnjega Garigliana, proti zapadu, ne da bi mu uspelo doseči večjih uspehov. Precejšnje število sovražnikovih oklopnikov je bilo uničenih. Prišlo je do hudih bojev na nož in do cestnih bitk. Z ustvarjenih predmostij preko Gari-Rapida poizkušajo sovražnikovi oddelki, ki jih podpirajo bombniki in lovski bombniki, nadaljnje sunke proti zapadu. V teh bojih sta bili dve neizkušeni ameriški diviziji precej hudo tepeni.

Na cassinskem kolodvorskem področju se je izjalovil sunek angleškega bataljona že po kratkem času s posebno velikimi izgubami. Na severu cassinske gorske gmote je sicer uspelo sovražniku osvojiti neko višino, toda več ni dosegel. Neki poljski bataljon je bil med tem napadom skoraj popolnoma uničen. Po izpovedbah številnih ujetnikov so padli vsi častniki tega bataljona. Bombni napadi na glavno bojno črto in zaledje ter vedno močnejši topniški ogenj naj pomagata sovražniku na poti, ki je postala zanj izredno krvava. Nemško vodstvo se ne bori niti za nova ozemlja niti za prestižne uspehe in mnogo krajev, celo Cassino, je strateško manj pomembnih, čeprav so marda taktično največjega pomena. Kakor prejšnje cassinske bitke nudi tudi sedanja predvsem priliko, da mora sovražnik za vsak meter pridobljenega ozemlja plačati z najtežjimi žrtvami, nemški vojak pa je, kakor v prvih bitkah pred Cassinom, tudi v teh dneh dokazal svojo hrabrost.

Popoln mir v Rimu

Bern, 17. maja. Rimski dopisnik švicarske poročevalske agencije poroča v zvezi z angloameriško ofenzivo v južni Italiji, da se je med prebivalstvom razširilo prepričanje, da je Nemce težko pregnati z njihovih obrambnih črt. To mnenje je v Rimu tako razširjeno, da se nihče ne pripravlja na evakuacijo. V Rimu vlada popoln mir. Vsakdo opravlja svoje običajne posle. Že nekaj mesecev v mestu tudi ni opaziti nikakih nemških kolon. Čete nemške vojske, ki imajo svoje položaje južno od Rima, so prišle tja, ne da bi šle skozi mesto. Oblasti so izdale nove ukrepe, ki omogočajo točno nadziranje vseh vozil. Le avtomobili Rdečega križa, sanitejske službe in za prevažanje živil smejo v mesto. Tako sledi Rim kot nezaščiteno mesto vojaškim operacijam na jugu.

Lakota in legar v Neaplju

Milan, 17. maja. Skupini delavcev iz Neaplja, ki so bili zaposleni pri gradnji porušene železniške proge, je uspelo, da so se kljub smrtni nevarnosti prebili do nemških postojank. 59letni Peter Alfini je izpovedal: »Če naša domovina ne bo kmalu rešena boljševiške samovlade, bomo vsi propadli.«

51letni poljski delavec Alfonz Donetti je podal naslednjo izjavo: »Jaz sem preprost človek in ne razumem politike; kar pa počenjajo boljševiki sedaj v Neaplju, je naša smrt. Že mesece se ne more v Neaplju ničesar več kupiti. Ves Neapelj berači. Otroci in starci stoje ves dan pred taborišči Angležev in Američanov ter čakajo, da jim kdo vrže kos kruha. Boljševiška mestna uprava se sploh ne briga za položaj prebivalstva. Ker v Neaplju že več mesecev ni dobiti pitne vode, trpi pod temi okolnostmi posebno delavstvo, ki prebiva v gosto naseljenem delavskem okraju. Kužne bolezni so se močno razširile. Pravijo, da je epidemija legarja zahtevala 100.000 žrtev.

Veliki admiral Dönitz rumunski mornarici

Bukarešta, 18. maja. Vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice, veliki admiral Dönitz, je poslal rumunskemu mornariškemu podtajniku, generalu Šovi, brzojavko, ki jo rumunski tisk navaja kot spričevalo za sposobnost rumunske mornarice. Brzojavka se glasi:

»Sodelovanje rumunske in nemške mornarice pri odvozu junaških krimskih borcev v najtežjih okoliščinah je nov mejnik v skupnem boju zavezniških narodov. Prosim vas, da izrazite vsem mornarjem rumunske vojne in trgovske mornarice, ki so z junaškim sodelovanjem izvršili tako požrtvovalno in uspešno svojo akcijo za pomoč tovarišem na kopnem, zahvalo in posebno priznanje. Dosedanji skupni uspehi so jamstvo, da bosta prijateljska naroda tudi v bodoče uspešno rešila vse naloge, na katere bosta naletela.

Maršal Rommel na obisku v Normandiji

Berlin, 16. maja. Maršal Rommel je obiskal te dni nemške obrambne naprave v Normandiji in se je pri tej priliki prepričal o visoki bojni moči in obrambni sposobnosti vseh utrdb, trdnjav in ostalih oporišč. Zlasti se je zanimal za zaporne postojanke na kopnem in pomorskem bojišču, ki so bile v zadnjih mesecih še ojačene.

Na tem potovanju je obiskal maršal tudi več odsekov ob normanski obali, predvsem neko točko v bližini Cherbourga, ki jo je sovražnik v dveh zaporednih nočeh napadal z bombami najtežjega kalibra. Naprave pa so kljub številnim bombnim zadetkom utrpele le malenkostno tvarno škodo. Osebnih izgub sploh ni bilo. Tudi vse orožje je ohranilo svojo polno moč.

Obisk je s tem znova potrdil visoko bojno silo nemških utrdb ob francoski obali in njihovo odpornost proti vsakemu, tudi presenetljivemu napadu z morja ali iz zraka.

SA bodo izpolnile svojo dolžnost

Berlin, 19. maja. O priliki zborovanja višjega voditeljskega zbora SA je poslal štabni šef pozdrave Führerju, ki mu je zagotovil, da bodo SA na bojišču in v domovini neomajano izpolnjevale svojo dolžnost do končne zmage. Führer se je zahvalil štabnemu šefu Schepmannu za brzojavko, v kateri je poudaril: »SA bodo ob izpolnjevanju nalog, katere jim bom dal, vedno deležna moje popolne podpore.«

De Valera proti koalicijski vladi

Amsterdam, 17. maja. Irski ministrski predsednik De Valera se je v svoji izjavi o bližnjih volitvah po vesti angleške poročevalske službe izrazil proti koalicijski vladi. Dejal je: »Prednost dajem vladi ene stranke. Upam, da ne bomo imeli pri nas nikake koalicije, ker so se koalicije drugod slabo izkazale. Vendar moram z obžalovanjem priznati, da obstoja možnost take koalicijske vlade, ki pa bi bila dejansko rešilna bilka zae vse prostozidarstvo.« De Valera je nadalje dejal, da politični spori ne smejo prav nič slabiti narodne morale.

Smrt poljskega državnika

Berlin, 19. maja. Bivši poljski min. predsednik dr. Leo Kozlovski je dne 11. maja podlegel hudim poškodbam, ki jih je dobil pri nekem severnoameriškem strahovalnem napadu pred svojim hotelom, ko je bil na poti v zaklonišče. Profesor Kozlovski je bil ministrski predsednik, ko je bila v času maršala Pilsudskega podpisana nemško-poljska nenapadalna pogodba. Ko je rdeča vojska jeseni 1939 zasedla Lvov, je bil aretiran. Po težkem ujetništvu v boljševiških ječah, v katerem je izgubil eno oko ter dobil hude telesne poškodbe, je bil v začetku julija 1941. obsojen na smrt, pozneje pa so ga izpustili. Prepričan o zmagi nemškega orožja se je rešil nekaj tednov kasneje preko nemško-sovjetskega bojišča, da bi si poiskal varstva pri Nemcih. Pokopan je bil na katoliškem pokopališču sv. Hedvige v Berlinu.

Zedinjene države in sovjetsko-poljski spor

Amsterdam, 19. maja. Državni tajnik Hull je po vesti britanske poročevalske službe v Washingtonu v torek zvečer izjavil, da ne ve ničesar o nekih posebnih predlogih ameriške vlade glede likvidacije sovjetsko-poljskega spora.

Stockholm, 19. maja. Eden je izjavil v parlamentu, da mu je poljska begunska vlada sporočila, da so bile z amnestijo židovskih dezerterjev iz vrst poljske vojske odpravljene vse kazni, ki jih je izreklo vojno sodišče.

Stockholm, 18. maja. Diplomatski krogi v Washingtonu pričakujejo nov predlog v poljsko-sovjetskem vprašanju. Po poročilih iz Washingtona računajo slično kakor v podpisani pogodbi z Norveško s sovjetsko zahtevo po priznanju sovjetskega vojaškega nadzorstva na Poljskem. V isti zvezi podčrtavajo norveški listi izjave poljskega patra Orlemanskega, ko se je vrnil iz Moskve z »izvrstnimi vestmi za Poljake«.

Stockholm, 19. maja. Kakor javljajo iz Londona, je krog poljskega begunskega odbora z največjim razočaranjem vzel na znanje včerajšnjo Hullovo izjavo, da vlada Zedinjenih držav ne ve prav ničesar o kakšnih ameriških posredovalnih predlogih v poljsko-sovjetskem sporu.

Poizkusni alarmi v Turčiji

Carigrad, 19. maja. V prihodnjih dneh bo dan v Carigradu prvi poskusni znak za zračni napad. Čas poskusnega alarma občinstvu ne bo napovedan. Ker v Carigradu ni nobenih zaklonišč, bodo morali pasanti in vozila oditi na dani znak v stranske ulice in tamkaj čakati na konec alarma. V noči na sredo je bila Ankara za vajo alarmirana. Vaja je dobro potekla.

Ogorčeni boji v južni Italiji

Najtežje sovražnikove krvne izgube — Vsi sovražnikovi napadi pri Esperiji so bili odbiti — Cassino je bil izpraznjen brez boja — Na vzhodnem bojišču ni nobenih večjih vojnih dogodkov

Führerjev glavni stan, 18. maja. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Na italijanskem južnem bojišču je danes uspelo sovražniku po ogorčenih bojih, v katerih je doživel najhujše krvne izgube, da je vdrl severno od Formije v naše postojanke. Protiukrepi so v teku. Na področju pred Esperijo so bili odbiti vsi sovražnikovi napadi, ki jih je vodil s pomočjo zelo močnega topništva in oklopnikov. Cassino, proti kateremu so se že mesece Angloameričani zaman zaganjali z zelo močnimi silami, je bil v pretekli noči izpraznjen brez borbe v korist zapahnitveni postojanki, ki leži bolj v zaledju in s katero bo možno šteditи sile.

Na nettunskem predmostju so bili odbiti pri oživljenem bojnem delovanju močni sovražnikovi sunki južno od Cisterne in južno od Littorije.

Močan oddelek nemških bojnih letal je napadel v pretekli noči z opazovanim dobrim učinkom sovražnikove izhodiščne položaje in oskrbovalne zveze na področju Minturna.

Severnoameriški bombniki so usmerili napade na pristaniška mesta na italijanski zapadni obali in na otok Elbo. Pri tem je bilo s protiletalskim topništvom in v zraku sestreljenih 17 sovražnikovih letal.

Z vzhodnega bojišča ne javljajo razen živahnih krajevnih bitk ob spodnjem Dnjestru in na Karpatskem predgorju o nikakih večjih vojnih dogodkih.

Na Črnem morju je potopil nemški podmorniški lovec sovjetsko podmornico, neko drugo pa je tako težko poškodoval, da je njeno uničenje verjetno.

Močni oddelki težkih nemških bojnih letal so izvedli v pretekli noči osredotočen napad na kolodvorsko področje Smolenska. Z množičnim odmetom rušilnih in zažigalnih bomb so nastali številni veliki požari in eksplozije.

Pri poizkusu napada sovjetskih bombnikov na neko južno-finsko pristanišče so sestrelili finski lovci 10 sovražnikovih letal.

Borbe proti komunističnim tolpam na Balkanu se nadaljujejo z uspehom. Od 1. do 15. maja so izgubili komunisti nad 5000 padlih, 1300 ujetnikov in več sto prebežnikov. Številni topovi, orožje in vojno gradivo vseh vrst kakor tudi 34 oskrbovalnih skladišč je bilo zaseženih ali uničenih.

Pri obrambi nekega sovražnikovega ukrepa proti otoku Šolti pred dalmatinsko obalo se je posebno odlikoval 2. bataljon nekega hannoveranskega grenadirskega polka pod vodstvom rezervnega kapetana Mohrmanna.

Še nadalje težki boji v južni Italiji

Na vzhodu se je izjalovilo več sovjetskih napadov — Močni oddelki nemških bojnih letal so napadli prometne naprave na vzhodu

Führerjev glavni stan, 19. maja. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Na italijanskem južnem bojišču se nadaljujejo težki boji predvsem v odseku zapadno in severnozapadno od Esperije ter pri Pontecorvu. Sovražnika, ki je z zelo močno oklopniško in letalsko podporo napadel po večurnem topniškem zapornem ognju, smo odbili in mu zadali najtežje izgube. Krajevni vdor pri St. Olivi smo v srditih bojih zajezili.

Na vzhodu so se ponovno izjalovili napadi boljševikov ob spodnjem Dnjestru, v Karpatskem predgorju ter južnovzhodno od Vitebska in zapadno od Nevlja. Močni oddelki nemških bojnih letal so v zadnji noči napadli kolodvore v Rovnu, Sarnih in Zdolu-Bunovem. Imeli so dober uspeh. Z odmetom številnih rušilnih in zažigalnih bomb so nastali na kolodvorskih napravah ter na tamkaj stoječih vlakih veliki požari in razdejanja.

Severnoameriški bombniki so včeraj izvedli teroristične napade na več krajev v južnovzhodni Evropi. Zlasti v mestih Beogradu in Ploestiju je nastala škoda ter je prebivalstvo imelo izgube. Nemške in rumunske protiletalske obrambne sile ter mornariško protiletalsko topništvo so zbile 35 letal.

Obrambni boji na italijanskem bojišču

Berlin, 18. maja. Na južnoitalijanskem bojišču so Britanci z Američani in njihovimi pomožnimi narodi 16. maja, šestega dne velike tvarne bitke, znova napadli z zelo močnimi pehotnimi, oklopniškimi, topniškimi in letalskimi silami na vseh treh točkah, ki so se že v ponedeljek razvile v žarišča bojev. Borbe so se odigravale na obeh straneh ceste, ki vodi po dolini iz Cassina proti jugu in ki doseže kakih 7 km vzhodno od Formije pri malem kraju San Croce veliko obalno cesto Neapelj—Rim. Za sovražnikovimi bojnimi črtami leže kot glavna oskrbovalna oporišča mesta Minturno, Castelforte in Apollinare. Te kraje in vasi, ki so bile polno natrpane s četami, oklopniki in kolonami, so v noči na torek pri popolnoma jasnem vremenu napadli oddelki letal »Ju 88« in jih silovito bombardirali. Podnevi so bojni letalci posegli v boje na zemlji in občutno razbremenili planinske lovce, grenadirje in padalce, ki so se zato lahko tembolj srdito upirali nasprotniku, predvsem zapadno od Minturna, pri Castelnuovu in Pignataru. V obalnem odseku so poizkušali s podporo ladijskega topništva Američani, ki so dan prej pri Spignu dosegli zapadni rob gorovja Monte Petrella, da bi se bolj proti jugu približali gorski gmoti, pri prekoračenju izpostavljene doline pa so imeli tako hude izgube, da so poizkus zopet opustili. Tudi sovražnikov sunek pri Spignu je obstal na strmem pobočju.

Obupni napadi maroških čet, izvršeni po silovitem topniškem ognju v odseku Castelnuovo—San Giorgio, so se prav tako krvavo zrušili. Tudi tu nasprotnik ni mogel prodreti po dolini, po kateri teče cesta. Da bi napredoval s svojim napadom, ki se je vedno znova ustavil, je poizkušal sunek iz kraja San Giorgio južno od Lirija proti severozapadu. Tako je hotel obenem prekoračiti rečico. Tudi ta akcija, ki je bila zamišljena kot sunek v južni bok nemških čet pri Pignatoru, se je izjalovila. Tretji glavni napad je bil izvršen pri Pignatoru samem. Tu so poizkušali Indijci, Novozelandci ter nekaj britanskih oddelkov, da bi razširili svoje, pred štirimi dnevi stvorjeno predmostje ob Rapidu. Razvili so se hudi oklopniški boji, vendar so se sovražnikovi sunki izjalovili. Potem ko so nemške čete vse sovražnikove napade odbile ali prestregle ter s protisunki obkolile ponekod prodrle sovražnikove bojne skupine, so se v teku noči odmaknile na nove zaporne postojanke. Tamkaj pričakujejo nadaljnjega navala Angležev in Američanov.

V nasprotju z ogorčenimi obrambnimi bitkami v južni Italiji pa imajo razmeroma malenkostne borbe na vzhodnem bojišču še vedno značaj krajevno omejenih spopadov. Ob spodnjem Dnjestru so poizkušali boljševiki z močnimi sunki razširiti dve svoji predmostji, niso pa imeli uspeha in so njihove čete obležale že v obrambnem ognju. Na lastnem predmostju južno od Dubosarija so napadajoči Nemci odrezali sovražnikove čete, ki so dan poprej tjakaj vdrle, od njihovih zvez z zaledjem. Boji se še vrše. Na karpatskem predgorju so madžarske čete odbile sovražnikove sunke in s protiudarci zajezile manjše sovražnikov vdor.

Rumunsko vojno poročilo

Bukarešta, 18. maja. Vrhovno poveljništvo rumunske vojske je 17. maja objavilo naslednje vojno poročilo:

Ob spodnjem Dnjestru je sovražnik znova napadel z močnimi silami, da bi ponovno osvojil prejšnji teden izgubljeno predmostje. V silovitih bojih so ga naši vojaki odbili. V srednji Besarabiji in na moldavskem bojišču so bila le krajevna izvidniška podjetja.

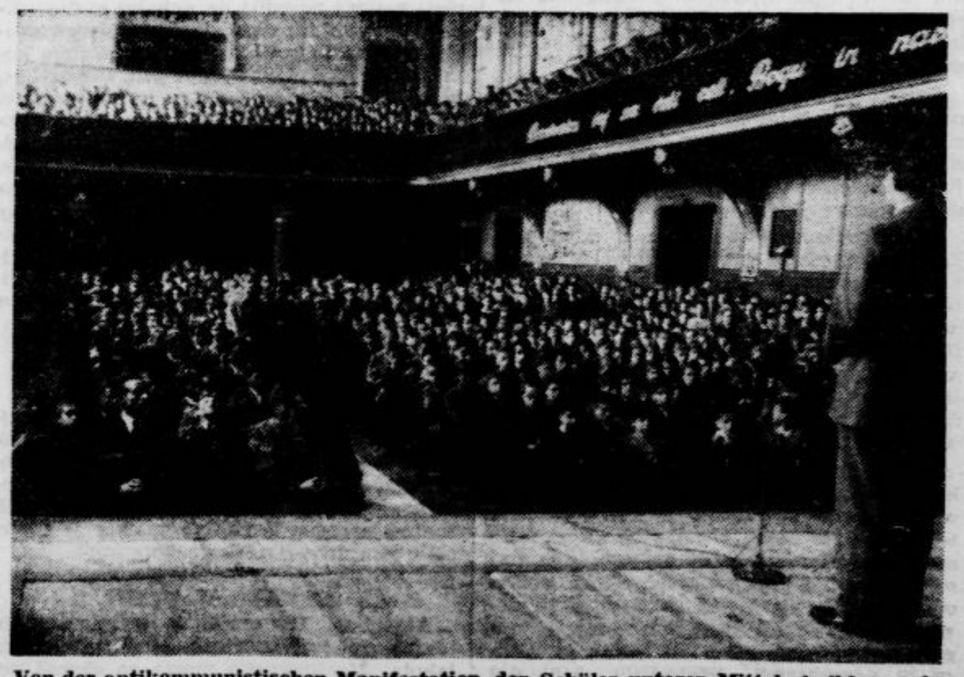

Von der antikommunistischen Manifestation der Schüler unterer Mittelschulklassen im Unionsaal — S protikomunističnega zborovanja nižjih razredov srednjih šol v unionski dvorani

O borbah proti komunističnim tolpam na Balkanu

Beograd, 19. maja. O različnih fazah bojev nemških in zavezniških čet proti komunističnim tolpam na zapadnem Balkanu poroča vojni poročevalec dr. Walter Gruber:

Pokazalo se je, da je mogoče boriti se proti tolpam uspešno, če se jim zamašijo njihovi preskrbovalni kanali in odvzamejo njihova preskrbovalna skladišča. Nemško vojaško vodstvo sili komunistične tolpe v njihovih skrivališčih in nepristopnih gorskih jamah k temu, da slabe in hujšajo. Kajti nič ne povzroča komunističnim tolpam večjega gorja kakor omejevanje njihovega svobodnega gibanja. Njihova »vojnogospodarska politika« je bila zgrajena na principu, ki ga imajo roji kobilic, ki požro na določenem področju vse, kar jim pride prav, ter se potem podajo spet dalje iskaje novega plena. Zato pa je predvsem tudi razumljivo, zakaj skušajo tolovaji vedno znova vdreti v rodovitne doline severne Hrvaške kakor tudi v zanje doslej nedosegljivo Srbijo.

Na vseh področjih, ki jih obvladujejo banditi, se kaže vedno ista slika: Iz agitatijskih razlogov razdele najdene zaloge zelo radodarno. Že po nekaj dneh pa pričnotako zvani »narodnoosvobodilni odbori« s prostovoljno zbirko za tako zvano osvobodilno vojsko. živila in oblačila dobe s potrebno strogostjo. Kakor hitro pa je končana prisilna organizacija celokupnega javnega življenja pod komunistično oblastjo, prične delovati »odredba o organizaciji osvobojenih področij«, ki je bila izdana v septembru 1942. Po moskovskem vzorcu je v tej uredbi v navidezni zakonski obliki uveljavljeno načelo o izkoriščanju naroda. Istočasno pa postane boljševiški značaj te strašne organizacije jasen, kar pa nikogar ne preseneča, saj se vodstvo tolp v zadnjem času vedno bolj opira na Moskvo in proglaša svojo tesno povezanost z njo.

Proizvodnji sovražno in s tem tudi narodu škodljivo stališče teh balkanskih banditov pa postane jasno šele takrat, če se pomisli, da v uredbi ni nikjer niti besede o kaki načrtni proizvodnji ali njenem pospeševanju. Nasprotno pa je več strani posvečenih ustanovitvi tako zvanih »narodnoosvobodilnih fondov« in v zvezi s tem zaplembi premoženja »narodnih izdajalcev«. Razen tega se rekvirirajo pri »premožnih državljanih«. Končno je dovoljena menjalna kupčija med posameznimi okrožji, ki pa je možna le s posredovanjem komunističnih odborov, ki zahtevajo za posredovanje najmanj 30% menjanega blaga.

Če se končno pomisli, koliko židov opravlja na najvišjih upravnih mestih tolovajskega gospodarstva svoje posle, ni čuda, da napravijo področja, na katerih so bile tolpe, po svoji resnični osvoboditvi v vseh ozirih porazen vtis. Na drugi strani ima to slabo gospodarstvo zopet svojo dobro stran. Kaže namreč prebivalstvu tako zvanih »osvobojenih področij«, kakšna so v resnici demokratična načela zločinca Tita. Povsem razumljivo je, zakaj se v zadnjem času število prebežnikov tako veča in da je treba vzdrževati disciplino med tolpami le z največjim terorjem političnih komisarjev. Banditi odvzemajo kmetom vso živino in vsa živila s svetohlinskim zatrjevanjem, da ne smejo priti v roke okupatorjem. Končno tolovaji prisilno mobilizirajo može in so žene prepuščene s svojimi otroki lakoti in pomanjkanju. Nič ne more kmeta bolj odbiti kakor če na lastnem telesu občuti, kako drugi zapravljajo in uničujejo njegovo domačijo. Končno postane jasno tudi najbolj omejenim, ki doživljajo usodo mnogih bednih, ki so jih banditi ugonobili, da ni govora o poedinih primerih, temveč da se pri komunističnih tolpah uveljavlja popolnoma določeno načelo izžemanja, ki hoče vse ljudi spraviti na beraško palico, ker bo le tedaj mogoče uresničiti boljševiška načela.

Hude izgube tolp v srednji Bosni

Berlin, 16. maja. Komunistične tolpe v srednji Bosni, ki jih že nekaj dni prostovoljci oddelkov SS skupno z domačimi samozaščitnimi oddelki težko ogražajo in jim zadajajo vedno nove udarce, so ob nastopu nemških bojnih letalcev doživele nove velike izgube. Sedaj poizkušajo popolnoma brez vsakega načrta, da bi se razbežale na razne strani, a jih napadalci vedno znova zapletajo v borbe. Samo pri nekem majhnem kraju so našteli 108 padlih tolovajev, dočim so izgubili bežeči tolovaji nekje drugod 90 padlih, 180 ranjenih in 30 ujetih.

Berlin, 16. maja. Komunistične tolpe na zapadnem Balkanu se skušajo trenutno pod vtisom svojih velikih izgub, ki so jih doživele v zadnjih dneh, čim bolj izogniti nemškim zaveznikom četam. Kljub temu vedno bolj pada njihova odporna moč, kar se je pokazalo zlasti v zadnjih bojih na bosanskem področju, kjer so nedavno v nekem odseku v enem samem dnevu izgubile 231 padlih in 198 ujetnikov. Poleg tega je padlo v nemške roke mnogo orožja, razstreliva in municije.

Badoglijevci med tolovaji

Berlin, 19. maja. Pri zadnjih očiščevalnih bojih v vzhodni Bosni so čete SS našle ob Drini poleg številnih padlih tolovajev tudi 45 mrtvih badoglijevcev, ki so na begu zaradi izčrpanosti pomrli. Neki Italijan, ki so ga Nemci ujeli, je izpovedal: »Komunistične tolpe so nas od vsega pričetka bojev uporabljale na najbolj ogroženih mestih za iskanje min ali pa za gradnjo mostov. Naši živilski obroki so postajali vedno manjši, v zadnjih osmih dneh pa nam komisarji sploh ničesar niso dali, ker smo se pritožili spričo takega postopanja.«

Ozemlje okrog Plitviških jezer so te dni hrvaške in nemške čete še enkrat prečistile, da bi uničile zadnje razbite in pobegle tolovajske oddelke. Nemški in hrvaški legionarji so našli na tem divjem gorskem ozemlju več velikih oskrbovalnih skladišč, v katerih je bilo skrito orožje, strelivo, usnje in sol. Poleg tega so zaplenili še razno vprego in tovorno živino. V bojih, ki so bili pred nekaj dnevi v severnozapadni Bosni zaključeni, je bilo med mrtvimi in ujetimi tudi 12 uniformiranih žensk. Tudi po drugih krajih se pojavlja v zadnjem času v prvih vrstah vedno več žensk.

Nikjer več se ne čutijo varne

Dolga vrsta je že primerov, da oddelki domobrancev docela presenetijo po številu dosti močnejše komunistične tolovajske edinice in jih razbijejo ali celo uničijo, pri čemer so izgube na komunistični strani redno neprimerno večje od onih med domobranci. Na Javorovici v Gorjancih pred dvema mesecema se je to začelo, ko je bil skoro v celoti uničen tamošnji tolovajski »bataljon«, potem pa je sledilo še mnogo drugih sličnih primerov, ki so povzročili komunistom ne le občutne izgube na ljudeh in materialu, temveč tudi vedno hujšo demoralizacijo. Vse to je prisililo komunistične mogotce, da je sam njihov »glavni štab« izdal zelo ostre odredbe, kako naj se komunistična krdela čim bolj zavarujejo pred presenečenji. Okrožnica »glavnega štaba NOV in POS« je seveda »strogo zaupno«, a je kljub temu s številnim drugim zaupnim komunističnim materialom tudi ona prišla v »sovražnikove« roke. V tej značilni listini beremo med drugim:

»Čeprav so se od strani glavnega štaba neštetokrat izdala natančna povelja v pogledu zavarovanja edinic pred sovražnim presenečenjem in je bilo na konferencah štabov s komandanti in odgovornimi funkcionarji vedno opozorjeno na varnostne ukrepe za zaščito edinic, opažamo, da štabi edinic ne polagajo dovolj važnosti na bojno zavarovanje svojih edinic. Ne vrši se stalno opazovanje sovražnika in zemljišča, v kolikor pa se, še vrši nepopolno. Vse, kar se dela, je površno odrejevanje patrol in zased. **Radi tega so se v zadnjem času zgodili slučaji, da so nekatere edinice na položaju, na zasedi, na pohodu, v taboru ali na počitku, v naseljenih mestih bile presenečene, napadene od sovražnika in razbite. Pri tem so edinice imele občutne izgube v ljudeh in so izgubile orožje, posebno težko.«**

Tolovajski »glavni štab« s tem priznanjem torej v polni meri, čeprav samo posredno, potrjuje objavljene vesti o komunističnih porazih in izgubah. Zato bere funkcijonarjem tolovajskih oddelkov naslednje ostre levite:

»Za te pojave so v prvi vrsti odgovorni komandanti ter ostali vojaški in polit. funkcionarji, posebno pa politkomisarji dotičnih edinic. Oni so se s tem dokazali nedorasle za položaj, ki ga zavzemajo, in za funkcijo, ki jo vršijo. Pokazali so brezvestnost, pomankanje čuta odgovornosti in zločinsko nemarnost. Ob priliki teh žalostnih slučajev je »glavni štab NOV in POS« uvedel strogo preiskavo.«

»Da se v bodoče ne bi več dogajale take stvari«, prinaša zatem okrožnica dolgo vrsto ukazov »glavnega štaba«. Nobena tolovajska edinica, pravijo ti ukazi, ne sme nikdar smatrati, da je varna, pa naj se nahaja kjerkoli, temveč mora vedno vedeti, da je »lahko vsak trenutek presenečena in napadena«. Funkcionarji morajo vedno imeti pred očmi, da **»se Nemci in domobranci neopaženo prebijajo skozi gozdove in ostale, na prvi pogled nedostopne terenske odseke, in da nas, kar vemo že iz lastnih izkušenj, napadajo na našem terenu podnevi in ponoči, uporabljajoč razne zvijače«.**

Iz nadaljnjih podrobnih dokazov je jasno razvidno, kako se je **malodušje zaradi neprestanih porazov in izgub polastilo ne le običajnih, po ogromni večini prisilno mobiliziranih pripadnikov komunističnih krdel, temveč že tudi njihovih komandantov, politkomisarjev in ostalih partijcev.** Okrožnica sama je najboljša priča za naraščajočo demoralizacijo v tolovajskih oddelkih, ki pa je tudi najostrejša povelja ne bodo mogla več odpraviti.

Velik plen na Notranjskem

Domobranske patrulje iz raznih notranjskih posadk so preiskale pretekle dni ves teren okrog Črnega vrha, kjer so se še nedavno nahajale močnejše tolovajske skupine. Sedaj patrulje niso nikjer več naletele na tolovaje. Očividno je komunistom tudi ta predel, ki so ga doslej smatrali za nekako svojo domeno, postal sedaj zaradi nemških in domobranskih očiščevalnih akcij že prevroč in so se umaknili drugam. Umik je moral biti prav hiter, kajti domobranci so našli v tolovajskih skrivališčih velike količine vojaškega materiala, sanitetnih potrebščin in seveda komunistične agitacijske »literature«. Pri raznih terencih so dobili precej živine, katero so jim tolovaji dali »v rejo«. Ko so se prijavili pravi lastniki ukradene živine, so jim jo domobranci vrnili.

Četa kot „brigada“

Domobrancem v Novem mestu se je prijavil Ivan Klarič, kateremu se je posrečilo, da je ušel iz famozne »Ljubljankse brigade«. Iz njegovih pripovedovanj je razvidno, da je ta »brigada«, ki so jo hoteli komunisti nekdaj narediti za nekako elitno edinico, spet enkrat docela na psu. Vsega skupaj, s štabi in politkomisarji vred šteje komaj 150 ljudi, med njimi deset »tovarišic«, ki se odlikujejo po tem, da so vedno prve, ko je treba bežati. Tudi mnoge druge »brigade« po izgubah, ki so jih utrpele v zadnjih tednih, niso nič močnejše. Le redka je, ki bi presegala številčno stanje običajne vojaške kompanije. Na vsem Dolenjskem sedaj ni nobene »brigade«, da bi štela več ko 300 ljudi. Sestavljajo jih po večini prisilni mobilizirani, katere so komunisti privlekli iz krajev izven Ljubljanske pokrajine.

Dobički londonskih borzijancev

Stockholm, 17. maja. Londonski borzijanci so v zadnjih dneh zaslužili 150 milijonov funtov šterlingov. Spričo Churchillove izjave, da se bodo po vojni gradile jeklene hiše, so delnice jeklarniških družb znatno narasle. Zanimivo je, ker je Churchill sam delničar teh družb.

Lakota v Fezu

Algeciras, 17. maja. V Fezu, središču maroškega nacionalizma, je nastala prava lakota. Muslimansko mesto so skoraj popolnoma odrezali od vse oskrbe. Degaulistične oblasti hočejo na ta način streti njegov odporni duh.

Ljubljanske služkinje!

V nedeljo 21. maja ob 5. popoldne vse v Delavsko zbornico, kjer bo za Vas protikomunistično predavanje. Pokažite svojo narodno zavest in svoje protikomunistično prepričanje.

Gospodinje!

Pošljite svoje služkinje v nedeljo 21. maja 1944 na protikomunistično predavanje, ki bo ob 5 popoldne v dvoranj Delavske zbornice.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe vom Fleisch

Am Samstag den 20. d. M. bekommen Fleisch Krankenhäuser, Sanatorien und Kranken auf Fleischzulagekarte für Kranken.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesa

V soboto 20. t. m. prejmejo meso bolnice, sanatoriji in bolniki na bolniške karte.

Nov poraz čungkinških čet

Tokio, 19. maja. Kakor poročajo z bojišča, se je ob kitajsko-birmanski meji ponesrečil nov poizkus kitajskih čet, da bi prešle reko Nuo. Kakor že prej, se je moral tudi to pot sovražnik umakniti z velikimi izgubami.

Po mnenju tukajšnjih vojaških krogov je nasprotnik najbrže nameraval ustvariti z vzhoda zvezo z ameriškimi četami, ki so odskočile v bližini Kate in Nijihne v severni Birmi in ki jih Japonci in narodni Indijci polagoma uničujejo. Deževna doba, ki še bolj otežuje oskrbovanje teh padalskih oddelkov, ter nujnost ojačenj na imphalski ravnini, sta položaj tako poslabšala, da so sedaj poizkusili priskočiti jim na pomoč s čungkinškimi četami. Istočasno pa se jasno kažejo čungkinške oskrbovalne težave ter namera čungkinške vojske, da bi na vsak način odprla Ledoško cesto. Znano je, da nameravajo to cesto v Tenajuenu priključiti na staro birmansko cesto.

Šanghaj, 19. maja. Japonski vojaški zastopnik je izjavil, da je huda angloameriška kritika prisilila čungkinško vrhovno poveljstvo, da je 27. aprila pričelo z ofenzivnimi operacijami v smeri proti Birmi. Japonske čete pa so krvavo odbile poizkuse čungkinških čet, da bi prekoračile reko Nu v Junanu. Ponovni poizkus čungkinških čet se je dne 12. maja prav tako ponesrečil. S tem so se izjalovili čungkinški poizkusi za pomoč močno ogroženim četam generala Stilwella v Birmi.

Tragedija čungkinške Kitajske

Ženeva, 17. maja. V uvodniku pod naslovom »Kitajska tragedija« piše londonski »Daily Mail«:

»Preskrba prebivalstva v čungkinški Kitajski je naravnost kaotična. Armada je premalo hranjena in uničujejo jo kužne bolezni. Težke vojne opreme, oklopnikov in topov je zelo malo. Kitajske čete razpolagajo le z maloštevilnimi letali.

Vojaški udarci niso vedno najhujše skrbi za čungkinško Kitajsko. V tej deželi niso vsi združeni pod enim vodstvom. Čungkinška Kitajska je razdeljena v dva tabora. Eden ima komunistično oblast, drugi pa kuomintanško. Tradicionalna korupcija še vedno obstaja.

Obsežnih informacij o razmerah v čungkinški Kitajski ni dobiti, ker je cenzura zelo stroga. Le neomajna potrpežljivost drži še vse pokonci.

Kitajska zahteva nujno pomoč

Stockholm, 17. maja. Po vesteh z Daljnega vzhoda je zahteval maršal Čankajšek od zaveznikov nujno pomoč. Vse kaže, da pomeni obisk podpredsednika Zedinjenih držav Wallacea v Čungkingu poslabšanje položaja. V kitajskih krogih in v Londonu poudarjajo, da potrebujejo čungkinške armade vse mogoče vojne potrebščine.

Žid Kaiser kandidira za predsednika USA

Ženeva, 19. maja. Pod geslom »Henry Kaiser naj bo predsednik« se je v Zedinjenih državah združila vrsta klubov, ki se zavzema za kandidaturo židovskega ladjedelniškega tovarnarja za državnega predsednika. Vsi ti klubi so imeli te dni v Chicagu zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo z vsemi silami podprli kandidaturo Žida Kaiserja.

Teden nabirke za Slovenski Rdeči križ

Pred kratkim je Slovenski Rdeči križ zaradi povečanja denarnih sredstev začel z nabirko starega papirja. Dosedanji odziv našemu pozivu je prilično ugoden, vendar še ne zadovoljiv. Da damo tudi zasebnikom možnost, da darujejo star papir Slovenskemu Rdečemu križu, bomo izvedli **splošno nabirko papirja**. V ta namen proglašamo z odobritvijo g. šefa pokrajinske uprave čas od 22. do 27. maja t. l. **za »Teden nabirke za Slovenski Rdeči križ«.** V teh dneh bo pobirala papir mladina vseh ljubljanskih ljudskih, srednjih in strokovnih šol. Prve štiri dni v »Tednu nabirke, t. j. od 22. do 25. maja bo nosila šolska mladina v šolo papir, ki ga bo nabrala doma, 26. in 27. maja pa ga bo pobirala od hiše do hiše, od stranke do stranke, tako da bo pobran tudi pri tistih družinah, ki nimajo šoloobveznih otrok.

Slovenski Rdeči križ pričakuje, da ne bo nikogar med nami, ki bi ne prispeval v to splošno nabirko. Vsakdo naj dá, česar ne potrebuje in kolikor lahko dá. Četudi prispevki poedincev ne bodo veliki, bomo v skupnosti lahko zbrali zelo velike količine. Vsakdo naj poišče v svojem stanovanju stare, nerabne knjige in brošure, propagandno literaturo, stare zvezke, časopise, ovojni papir, staro lepenko, papirne odpadke odpadke lepenke itd. Vse to naj poveže v omot in pripravi za Rdeči križ, za katerega bo pobirala pripravljeni papir šolska mladina. Ni hiše in ne družine, kjer bi se ob trohici dobre volje ne našlo tako blago. Vsak darovalec, tudi tisti, ki bo daroval malo, bo koristil Rdečemu križu.

Rdeči križ je pokrenil nabirko papirja, da si s prodajo zagotovi dotok večjih denarnih sredstev. Njegovo prizadevanje bo uspelo in denarni efekt bo dosežen če bo našel za svoje delo razumevanje in oporo pri vsakem posamezniku. Zato upamo, da bo naše vabilo doseglo živahen odziv v vseh krogih ljubljanskega prebivalstva.

Slovenski Rdeči križ.

Gospodarstvo

Španija si gradi močno trgovinsko mornarico

Čeprav vodijo iz Španije v Francijo štiri železniške proge, je vendar Španija v prometu z inozemstvom predvsem navezana na pomorski promet, kar velja tudi za promet z ostalo Evropo. Po končani državljanski vojni je španska vlada vso pozornost posvetila izgraditvi močne trgovinske mornarice. Po končani vojni je leta 1938 ostalo le še 960.000 brutoregistrskih ton. Do leta 1941. je uspelo to tonažo v treh letih povečati le za 100.000 ton. Potem pa se je pričela gradnja novih ladij hitro razvijati. Tako se je tonaža leta 1942. dvignila na 1,120.000 brutoregistrskih ton, lani pa na 1,250.000 brutoregistrskih ton. V lanskem letu je prišla ladjedelniška industrija v polen razmah. Tako je bilo ob koncu leta v gradnji nič manj kakor 213 ladij z 290.000 tonami, ki predstavljajo vrednost 1.27 milijarde pezov. Te ladje so izključno moderne ladje, saj je od skupne tonaže ladij v gradnji odpadlo 130 ladij z 203.000 tonami na motorne ladje. Poleg njih so gradili le 83 navadnih parnikov z 87.000 tonami. Ob koncu leta je imela Španija v obratu že 26 ladjedelnic.

Načrti španske vlade in paroplovnih družb gredo za tem, zgraditi v naslednjih 8 do 10 letih močno trgovinsko mornarico, ki bo imela najmanj 2 milijona brutoregistrskih ton. Ta mornarica naj bi tvorila osnovo za povojno razširjenje blagovne izmenjave Španije z inozemstvom, kakor tudi za povečanje prometa s španskimi kolonijami. Po nedavni izjavi španskega državnega tajnika za trgovinsko mornarico je španski pomorski promet v drugi polovici lanskega leta zopet močno trpel zaradi birokratizacije ameriške pomorske vojne in blokadnih ukrepov, kar je imelo za posledico, da se je obseg prometa začasno zmanjšal.

Španska vlada posveča tudi veliko pozornost modernemu ribištvu in je končno dosegla, da bo letos lahko odšlo šest ribiških parnikov na področje Nove Fundlandije na lov.

GOSPODARSKE VESTI

= Gospodarske vesti iz Hrvatske. Hrvatsko ministrstvo za gozdove in rudnike je povišalo prodajne cene za premog iz državnih rudnikov, in sicer za dober rjavi premog kosovec na 5225 kun, kockovec na 5016 kun in orehovec na 3656 kun za tono. —Hranilne vloge pri Hranilnici Neodvisne države Hrvatske so lani ob koncu leta dosegle 2800 milijonov kun nasproti 1793 milijonom ob koncu prejšnjega leta. Od vseh vlog odpade 536 milijonov na hranilne vloge in 2264 milijonov na kontokorentne vloge. Hranilne vloge so se povečale za 121 milijonov, kontokorentne pa za 885 milijonov. Hranilnica ima sedaj podružnice v Brodu, Crikvenici, Daruvarju, Dubrovniku, Gospiču, Karlovcu, Makarski, Novi Gradiški in Požegi. — Pri obmejnem cestnem prehodu ob cesti Varaždin—Ormož je bil pri Vratnu ustanovljen carinski urad carinarnice v Kotoribi.

= Hrvatska je uvedla izvozna dovoljenja tudi za majhne živilske pakete. Doslej je lahko vsakdo iz Hrvatske poslal v inozemstvo brez posebnega dovoljenja majhne pakete z živili do 2 kg teže. Ker pa se je promet s temi paketi v zadnjem času znatno povečal, je finančno ministrstvo v sporazumu s trgovinskim ministrstvom odredilo, da carinski uradi v bodoče ne smejo več odpravljati v inozemstvo takih majhnih paketov, če ni priloženo izvozno dovoljenje, ki ga izda generalno ravnateljstvo za prehrano in kmetijstvo.

= Nemško madžarska blagovna izmenjava. Iz Budimpešte poročajo, da so bili pravkar objavljeni podatki o madžarski zunanji trgovini v lanskem letu. Pri izvozu v vrednosti 1.29 milijarde pengov je vrednost uvoza dosegla 1.15 milijarde pengov, tako da sledi izvozni presežek v višini 141 milijonov. Daleč na prvem mestu v madžarski statistiki zunanje trgovine je Nemčija. V teku lanskega leta se je delež Nemčije (brez Protektorata) v okviru madžarskega uvoza dvignil od 51.0 na 54.9%, pri izvozu pa od 53.4 na 60.4%. V celoti je Madžarska izvozila v Nemčijo blaga za 776.6 milijona pengov, vrednost iz Nemčije uvojenega blaga pa je znašala 612.4 milijona pengov. Na drugem mestu je Italija z deležem 17.5% pri uvozu in 12.2% pri izvozu. Zaradi lanskih dogodkov v Italiji je občutno nazadovala blagovna izmenjava z Italijo. Na tretjem mestu v statistiki je češkomoravski protektorat, potem pa sledijo Slovaška, Švica, Švedska, Rumunija in Turčija.

= Sviloprejke, ki se hranijo s hrastovim listjem. V Bolgariji so v zadnjih letih delali zanimive poskuse s posebno vrsto sviloprejk, ki se hranijo tudi s hrastovim listjem. Strokovnjaki so mnenja, da bi se na tej osnovi lahko razvila znatna proizvodnja svilenih kokonov. Zato je bolgarska vlada odredila, da se bodo v bodoče vse poizkusne postaje za svilogojstvo pečale z vzgajanjem nove vrste sviloprejk.

Ne mislite, da se ne izplača darovati Slovenskemu Rdečemu križu majhnih količin papirja. Ne pozabite: kamen do kamna, zrno do zrna!

Pisma in poizvedovalnice za vojne ujetnike v Nemčiji

Nemški Rdeči križ nas je opozoril na to, da je dostavljanje poštnih pošiljk za vojne ujetnike v Nemčiji brez zakasnitve možno le tedaj, če je na naslovu razen ujetnikovega rodbinskega in krstnega imena navedena tudi njegova ujetniška številka in označba ujetniškega taborišča ali pa številka vojne pošte (ki je vselej petmestna, na primer 27.093). Pravilna označba taborišča sestoji vselej iz besed »Stalag« ali »Oflag« v zvezi s kako rimsko številko in veliko črko ali pa s kako arabsko številko, na primer: Stalag I. A., Oflag VI. C. ali Stalag 398, Oflag 65. Označbe kakor na primer A. K. 781, Arb. Kdo. 1025 so samo dodatne značke k štev. Stalag ali Oflag. Razen tega so še nekateri Dulag, Heilag in Marlag — Milang — Nord. Včasih se zgodi, da označijo svojci vojnega ujetnika taborišče z besedami »Siehe Rückseite« (glej hrbtno stran), kar je seveda napačno.

Če je naslov nepopoln, zavrača Nemški Rdeči križ poštne pošiljke, ker ne utegne izvesti zamudnih poizvedovanj. Prav tako mora Slovenski Rdeči križ vsa pri njem vložena pisma in poizvedovalnice brez natančnega naslova zavračati.

Komur torej ni znan natančni naslov vojnega ujetnika, naj izpolni poizvedovalnico Slovenskega Rdečega križa (25 besed), ki jo dobi v naši pisarni na Marijinem trgu št. 5. Nato bomo takoj uvedli potrebne poizvedbe.

*

Zahvala. Stanovalci hiše Občekoristne zadruge v Ljubljani so darovali po g. Urbančiču Karlu, poštnemu tajniku v p. v Ljubljani, 220 lir namesto venca na grob blagopokojne ge. Saloker Terezije. Prisrčna hvala!

Kazni zaradi prestopkov zatemnitvenih predpisov

Od 21. aprila do 17. maja 1944 so bili kaznovani zaradi prestopkov zatemnitvenih predpisov:

Turk Edvard, trgovec, Streliška 4; Palovec Ferdinand, dentist, Kongresni trg št. 14-II; Holynski Karol, fotograf, Gajeva 2; Zajc Alojzij, realitetna pisarna, Tržna 8-III; Zorc Olga, zasebnica, Miklošičeva 7-III; Ložič Miljenko, gostilničar, Gledališka 2; Soklič Matko, trgovec in gostilničar, Pred konjušnico 4; Skubic Frančiška, gospodinja, Šmartinska 4; Gorenc Alojzij, pekovski mojster, Bernekerjeva 10, (drugič); Boc Vinko, Albanska 39; Mozelj Zofija, uradnica, Stari trg 9-III; Inglič Janez, kmetovalec, K božjemu grobu 26; Boucon Josipina, Prijateljeva 18-I; Cvahtal Frida, Janežičeva 11; Samec Ivan, trgovec, Mestni trg 21-III (že drugič); Gašperlin Minka, gospodinja, Gregorčičeva 7-II; Pirnat Alojzij, pasarstvo, Karlovška cesta 2; Vagaja Rozalija, hišna posestnica, Gorupova 16; Urlep Franc, mesar, Petrarkova 16; Štular Franc, čevljarski mojster, Detelova 6; Dimnik Ivan, posestnik, Zaloška 80 b; Gabrijel Ferdinand, trgovec, Pleteršnikova 32; dr. Gorič an Alojzij, odvetnik, Jegličeva 23; Rozman Rezi, posestnica, Glinška 10.

Od 15. aprila do 17. maja so bili kaznovani zaradi neureditve zaklonišč:

Lewicki Leon, hišni upravitelj, Gorupova št. 4; Kugovnik Marjeta, posestnica, Zaloška cesta 26; dr. Tavčar Ivan, posestnik, Breg št. 8; Bizilj Alojzija, posestnica, Pred Škofijo št. 14; Bartol Štefan, posestnik, Groharjeva št. 22; Gregorc Ivan, trgovec in posestnik, Gregorčičeva št. 19; Orehek Matej, trgovec in posestnik, Kolodvorska 26.

NAROČITE SE NA ROMANE DK!

„Možje in maske“

Razmerje med fašizmom in antifašizmom v Italiji

Berlin, 16. maja. »Možje in maske«, pod tem naslovom objavlja »Völkischer Beobachter« članek Italijana Feliceja Grazianija, ki obravnava razmerje med fašizmom in antifašizmom. Pisatelj pravi, da je bilo po letih neomejenega pozitivizma in politike koristi angleškega izvora, ki sta popolnoma zadušila prastari mistični, religiozni značaj v italijanskem političnem mišljenju, sploh vprašanje, ali bo ta narod še enkrat obdarjen s politično obnovo. Vendar ni bilo dvoma, da sta »njegova popolna enotnost in politična neodvisnost zopet obnovila globoke zgodovinske in duhovne vrednote.«

Nato Graziani dobesedno nadaljuje: »Tako je prišel fašizem, ki se je uveljavil kot kaka vera. S tem da je fašizem nastal ter se kot moč in volja manjšine uveljavil v vsem narodovem življenju, je odstranil številne zmešnjave in mnogo trenj v deželi. Česar pa ni mogel odstraniti, se je zbralo v jasno vidnem taboru antifašizma. Do tedaj je imel antifašizem v sebi dva različna tokova: materialnega, ki je striktno odklanjal vsak povratek k močnemu čustvenemu viru politike in zgodovine in ki je obsojal vsak napor, ter junaštvo, v kolikor sta ta dva presegala mrzlo presojanje interesov, ter še močnejši tok, ki je zbral vse one, ki so imeli pomisleke proti poštenju posameznih ali nekaterih vodilnih fašističnih osebnosti.

Ti pričetki današnjega položaja, ki močno teži italijansko zgodovino, so, kakor poudarja Graziani, rodili neverjetno dejstvo, da noben fašist na vodilnih mestih ni mogel pridobiti svojih tovarišev in osebnih pristašev, da bi postali fašisti. Pač pa je po značaju slab fašist tem sigurneje izpremenil svoje osebne prijatelje v antifašiste. Fašizem bi bil lahko le tako dokončno izločil zagrizeno sovraštvo antifašističnega tabora, ako bi mu bilo uspelo postaviti v ospredje skupino neustrašenih mož, ki bi narodu lahko podali lep vzgled požrtvovalnega samozatajevanja, resnobe in poguma.«

Felice Graziani zaključuje: »Danes smo mnenja, da ni primerno gledati na Badoglijevo izdajo kot na izraz italijanskih tendenc. Razlagamo si jo lahko predvsem z zagrenjenostjo ter kot posledico nasprotstev med skupinami v stranki sami glede glavnih problemov dežele. Kdor lahko še jasno presoja, ta bo vedel, na kateri strani svetovnih taborov so čast, ugled ter edino upanje v bodoče blagostanje in varnost Italije. Treba je torej zadeti vse prave in hinavske poklicne antifašiste pa tudi vse sedaj razkrite neprave fašiste, kot vse resnično odgovorne nadaljevalce izdajstva. Postalo je sigurno, da gre danes večini Italijanov predvsem za njihovo enotnost in narodno nedotakljivost ter socijalno skladnost. Ta množica Italijanov, ki bo kmalu zopet čutila kot ena sama duša, gre z vlado in zavezniki, ki ji bodo znali izkrčiti pot, po kateri bo premagala peklensko pregrajo sovraštva ter notranjega razkroja.«

Kronika

* **Tehnično šolanje nemških avtovozačev.** Velika uporaba avtomobilov sili k temu, da morajo biti vozila vedno v uporabnem stanju. V interesu prometa je tudi, da se popravljalnice prevoznih sredstev ne obremenjujejo z nepotrebnimi deli. Zaradi tega bodo vsi šoferji v Nemčiji pozvani v poseben tehnični tečaj, ki ga morajo absolvirati do konca letošnjega leta. V tečaju bodo deležni potrebnega pouka za popravila avtomobilov. Samo tisti, ki bodo imeli v rokah spričevalo o absolviranem tehničnem tečaju, bodo upravičeni voziti avtomobile do konca sedanje vojne.

* **1500 občanov je spravila na svet** babica Terezija Payr iz Kirchbichla pri Kufsteinu. Čeprav je žena že v letih, še vedno rada pomaga, kadar jo kličejo k postelji kakšne porodnice.

* **Sto tisoč emigrantov v Egiptu.** Egiptski notranji minister je pred kratkim podal izjavo o bodoči politiki egiptske vlade proti emigrantom. Egiptska vlada ne bo emigrantom več dopuščala, da bi se naseljevali na njenem ozemlju, najsi pripadajo katerikoli politični smeri. Že danes živi na egiptskih tleh okrog sto tisoč emigrantov in to število predstavlja prav resno gospodarsko vprašanje.

Knjižna tombola Zimske pomoči

Do sedaj so bile izžrebane številke

za dvojke: 30, 23, 41,

za trojke: 46, 36, 63, 20, 49,

za četverke: 77 88, 21, 44, 8, 76, 48.

Dvojke so zadele tekoče številke tablic: 50, 169, 239, 398, 437, 484, 500, 532, 542, 584; trojke: **173, 821, 954**; četverke: **317, 464, 808.**

Številke za petorice bomo objavili v nedeljskih številkah naših dnevnikov, za tombole pa jih bomo objavljali od 23. t. m. do nedelje 28 t. m., ta dan bo tudi žrebanje za denarne dobitke. Knjige bodo izgotovljene sredi prihodnjega tedna. Kdaj bodo dobitnikom na razpolago, bomo objavili v časopisih.

Iz Ljubljane

u— **Novi grobovi.** Preminil je mornariški narednik-vodnik I. klase v pokoju g. Anton Kovač. Pogreb bo v soboto ob pol 15. iz kapele sv. Krištofa na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — Umrl je g. Josip Andrejčič. Zapustil je soprogo Marijo in drugo sorodstvo. K večnemu počitku ga bodo spremili v soboto ob 15. iz kapele sv. Petra na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — Svoje drage je v najlepši dobi življenja zapustil posestnik v Iški g. Jožef Šušteršič. Pokojnika so položili k večnemu počitku včeraj na domačem pokopališču. — Dotrpela je ga. Marija Krnc, rojena Švegelj. Truplo pokojnice bodo prepeljali v njen rojstni kraj Sodražico. — Preminil je poročnik v pokoju g. Martin Rebolj. Za njim žaluje žena z otroki in drugim sorodstvom. Pogreb bo v soboto ob pol 15. iz kapele sv. Jakoba na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — V Novem mestu je dotrpela ga. Fanči Brunner, rojena Kovačič. K večnemu počitku so jo položili v petek popoldne na tamošnjem pokopališču. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **V Ljubljani so umrli od 5. do 11. maja 1944:** Zamida Berta, roj. Kušar, 72 let, vdova viš. ravnat. dež. uradov, Vegova ul. 6; Ban Jožefa, roj. Fugina, 80. let, vdova delavca, Mesarska c. 8; Draschler Robert, 82 let, poduradnik, Japljeva ul. 2; Ravnik Rudolf, 30 let, poročnik, Mala čolnarska ul. 6; Zitterschlager Josip, 66 let, vlakovodja drž. žel. v p., Pohlinova ul. 11; Capuder Josipina, 62 let, gospodinja, Vidovdanska c. 9; Gnus Roza, sestra Leopoldina, 38 let, šolska sestra, Celovška c. 98; Klančnik Terezija, 60 let, vdova strojnika, Vidovdanska c. 9; Tome Franc, 3 mesece, sin posestnika, Kamna gorica 4; Močnik Katarina, 75 let, šivilja, Poljanska c. 16; Valentič Ervin, 48 let, uradnik tov. Hrovat & Co., Ilirska ul. 16; Žitnik Josip, 62 let, zasebnik, Videmska c. 3; Thaler Marija, 54 let, poljska dninarica, Vidovdanska c. 9. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Klemenc Alojzij, 54 let, Pod smreko 47 pri Dobrovi; Perko Franc, 33 let, Bevke 19 pri Vrhniki; Uršič Ivan, 54 let, dninar, Pod turnom '4/III; Kukovica Ivana, vd. Lončar, roj. Zupančič, 76 let, tovarniška delavka v p., Sv. Florijana ul. 9; Saloker Terezija, 77 let, vdova drž. živinozdravnika Gregorčičeva ul. 7a; Abram Jožef, 50 let, sin posestnika, Kostanjevica; Ponikvar Uršula, 60 let, branjevka, Cilenškova ul. 4; Bukvič Jožefa, roj. Willfürth, 78 let, vdova davčnega oficijala, Slomškova ul. 16; Svetek Viktor, 32 let, pleskar, Vevče 47, obč. Polje; Sevšek Frančiška, 78 let, delavka, Sv. Florijana ul. 18; Železnik Marijana, roj. Peternel, 46 let, žena cerkvenega slikarja, Predovičeva ul. 11; Zupan Mihael, 51 let, uradnik drž. žel., Bleiweisova c. 46; Jeraj Ana, roj. Semrath, 51 let, žena čevljarja, Poljanski nasip 40; Kuntarič Anton, 50 let, sodni starešina, Novo mesto; Lavrič Ivan, 54 let, posestnik, Škofja ul. 12; Žitko Franc, 39 let, sin posestnika, Podlipa 38 pri Vrhniki; Čuden Frančiška, 51 let, žena delavca, Notranje gorice 43 pri Brezovici.

u— **Cepljenje zoper koze.** Današnjo soboto 20. maja ob 17. uri bo obvezno cepljenje zoper koze v prosvetnem domu v **Dravljah** za otroke tamošnjega okraja. — V ponedeljek 22. maja naj starši ob 17. uri prineso v mestni fizikat v **Mestnem domu, in v ljudsko šolo na Grabnu k pregledu dne 15. maja tam cepljene otroke. — Zamudnike,** ki svojih otrok niso prinesli k cepljenju 15. maja, naj jih prineso cepit 22. maja, ko bo pregled drugih, že pred tednom cepljenih otrok.

u— **Pomočniki (-ce) za prvo hišno pomoč,** ki so napravili teoretični del tečaja, bodo imeli praktične vaje o prvi pomoči prihodnji teden, in sicer 13. tečaj v ponedeljek 22. maja, 14. tečaj (industrijska podjetja) v sredo 24. maja, a magistratne uradnice, ki so letos tudi že dovršile teoretični del tečaja, v petek 26. maja, vsakokrat od 17.30 do 19. ure v sejni dvorani mestnega županstva.

u— **Lep pomladni praznik** je spet za nami. Že zarana nam je posijalo sonce in vsa Ljubljana je bila res praznično razpoložena. Živahno življenje je zaplalo po ulicah, še zlasti, ko so se oglasili udarni zvoki domobranske godbe, ki je kakor po navadi spremila domobranske oddelke k službi božji, nato pa je ob veliki pozornosti ljubljanskega občinstva priredila pred palačo Narodne galerije promenadni koncert s prav posrečeno izbranim sporedom. Popoldne so ljudje hiteli uživati prirodo, ki je zdaj tako lepo razcvetena in poživljena, da se ti nudi užitek, kamor koli pogledaš. Zlasti pota na Rožnik so bila polna sprehajalcev. Ker je sonce toplo prigrevalo — saj se je živo srebro vzpelo do 22.5° C — so tudi najvnetejši kopalci prišli na svoj račun in je bilo živahno povsod ob vodovju. Ponoči pa se je ozračje močno shladilo in v petkovem jutru smo zabeležili komaj 5.2° C. Stanje barometra pa se je čez noč dvignilo in nam obeta torej še nadalje lepo vreme, kakršnega sedaj, ko je zemlja osvežena, vsi želimo.

u— **Na VIII. produkciji šole Glasbene Matice** v ponedeljek 22. t. m. ob 18 v mali filharmonični dvorani bodo nastopili naslednji gojenci: Marcikičeva, Košakova, Meršol, Rems, Štrukljeva, Demšar, Meršol, Smerdu, Majaron, Neubergerjeva, Karnovškova, Wohinz, Bianchijeva, Škerjančeva, Kržan, Smrkolj, Oblak, Kušej, Lajovčeva, Kurentova, Stibilj, Brilejeva in Lukčeva. Podrobni spored v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Namesto venca** na krsto dragega prijatelja blagopokojnega g. Josipa Kurenta daruje rodbina Maks Velepič-Kandare 200 lir za Dom slepih.

u— **Maša zadušnica po pok. Valentič Ervinu** se bo brala v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v soboto 20. t. m. ob pol 8. uri.

u— **V vsaki lekarni** dobite pastile Menthoform za dezinfekcijo ust in grla.

u— **Za nabirko Slovenskega Rdečega križa je dober vsak papir:** stare nerabne knjige in brošure, popisani zvezki, spisi in pisma, časopisni in ovojni papir, stara lepenka in vsi papirni odpadki in odpadki lepenke.

u— **Drugi tečaj risanja po živih modelih** bom odprl 1. junija. Tečaj bo trajal štiri mesece in bo redni pouk vsak dan 2 uri od 18.—20., razen sobote, nedelje in praznikov po istem učnem načrtu kakor pri prvem tečaju. Vsi oni, ki so se želeli udeležiti prvega tečaja, pa se niso mogli, bodo zamujeno priliko sedaj lahko nadomestili. Pripravniki naj se s predložitvijo dosedanjih svojih del (2—5) priglasijo do 27. t. m. ob navadnih urah pri akad. kiparju Francetu Goršetu na Gosposvetski cesti 13, levo dvorišče

u— **Novi strojepisni tečaji, eno- dvo- in trimesečni** (dnevni in večerni), pričenjajo 22., 23. in 24. maja. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Smrtna žrtev prometne nesreče.** V sredo zvečer se je na Dolenjski cesti zgodila huda prometna nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Okoli 20 se je z motorjem peljal proti mestu motociklist, ki je podrl čez cesto tekočega otroka. **Fantka je motor vlekel več metrov za seboj. Usoda si je izbrala za žrtev sinčka-edinčka bivšega** rudniškega župana, mesarja in posestnika g. Matije Kumra in njegove soproge Marije. O dogodku so bili nemudoma obveščeni reševalci in fantka, ki je še kazal znake življenja, prepeljali v bolnišnico. Tam pa je Matijček že čez 3 ure podlegel hudim poškodbam. Nesreča je globoko ganila vse sosede, ki so poznali Kumarjevo družino, še posebno pa je prizadela starše, ki jih je usoda zdaj že drugič hudo preizkusila. Pogreb Matijčka Kumarja bo v soboto ob 16 iz kapele sv. Frančiška na Žalah na pokopališče k Sv. Križu.

u— **Nesreče.** 14-letni sin posestnika Ivan Modic iz Tomišlja si je pri padcu zlomil desno nogo. 34-letni delavec državnih železnic Alojz Svete iz Ljubljane je padel z vagona in si zlomil desnico. 17-letnemu dijaku Ivanu Košaku iz Ljubljane je nekdo vrgel kamen v desno oko. Avto je povozil 22-letnega Stanislava Kogoja z Vrnike in mu zlomil desno nogo. S podstrešja je padel 77-letni posestnik Janez Vovk iz Slivnice in pri padcu dobil notranje poškodbe. 14-letna hčerka delavca Veronika Javornikova iz Slivnice je padla in si zlomila desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Z Gorenjskega

Koroška za časa turških vpadov. Pred dnevi je imel v Kranju vodja SS udarnih oddelkov Karel Fritz iz Celovca predavanje z zgornjim naslovom. Predavatelj je v svojem predavanju razvil sliko Koroške in Kranjske za časa turških vpadov. Izrecno je omenjal tri kmečke vojne, ki so pokazale vsa ostra nasprotstva med kmeti in plemstvom ter se končale s porazom prvih. Še danes živi na ozemlju Kranjske in Koroške mnogo običajev, ki spominjajo na davno dobo turških bojev. Predavanje je bilo zanimivo posebno zategadelj, ker je govornik vzporedil dobo turških bojev z današnjimi časi.

Odlikovanje. Z železnim križem 2. razreda je bil odlikovan višji desetnik Emil Modrič iz Celovca.

Na bojišču so padli: Matevž Pistotnik, podčastnik Karel Freidl, ki je bil odlikovan s hrvatsko kolajno za hrabrost, France Posračnik in višji desetnik Jurij Rijavčnik.

45 let zvestega službovanja. Dne 16. maja je obhajal prokurist tvrdke Mohrmann v Celovcu Maks Šipek 60 letnico rojstva in 45 let službovanja pri imenovanem podjetju. S pridnostjo si je pridobil toliko znanja in zaupanja, da je od vajenca napredoval do prokurista in voditelja podjetja.

Večer humorja v Tržiču. V kinematografski dvorani v Tržiču so priredili pred kratkim večer humorja, na katerem so nastopali artisti, plesalci in godbeniki. Dvorana je bila razprodana do zadnjega prostora.

Nesreča. Pri odstranjevanju granate je bil ranjen 40 letni Jurij Maurer iz Celovca. Prepeljali so ga v celovško bolnišnico, kjer so ugotovili, da je mož izgubil desno oko.

Iz Trsta

Posebno dovoljenje za bivanje tujcev na področju tržaške občine. V smislu nove odredbe prefekta tržaške pokrajine z dne 15. maja morajo vse osebe, ki so prispele na področje tržaške občine in ki nameravajo bivati tam nad 7 dni, v roku enega tedna po prihodu na to področje pismeno zaprositi pri tržaškem prefektu za posebno dovolilnico bivanja. Razen tega so dolžni zaprositi za to dovolilnico v roku enega tedna vsi oni, ki so se preselili na področje tržaške občine po 1. juliju 1943. Zadevne prošnje je treba vložiti na prefektovni urad v Ulici 30. oktobra št. 7.

Obratovalni čas v trgovinah. Prefekt tržaške pokrajine je odredil, da je z veljavnostjo od 16. maja obratovalni čas za oblačilne in opremne trgovine, nadalje za trgovine raznega blaga, drobnih predmetov in trgovine, ki prodajajo samo svetilke, od 9 do 12 in od 15 do 19. Ostali predpisi ostanejo v veljavi v smislu določb prefektovnega odloka z dne 20. aprila t. l.

Cene na tržaškem trgu. Tržaško prehranjevalno ravnateljstvo je objavilo veljavnost sledečih cen: Češnje kg 8 lir v prodaji na debelo, 9.60 v prodaji na drobno. Grah 10 lir v prodaji na debelo, 12 lir v nadrobni prodaji. Vrtne jagode 12 lir v prodaji na debelo, 14.80 lir v nadrobni prodaji. Beluši 17.60 lir v prodaji na debelo, 21 lir v nadrobni prodaji.

Ukinitev vlakov na progi Trst—Benetke in Trst—Videm. Z veljavnostjo 18. maja so bili ukinjeni sledeči vlaki: brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 12.15, pospešeni vlak, ki odhaja iz Trsta ob 18.55, nadalje pospešeni vlak, ki prihaja v Trst ob 11.53 in brzi vlak ob 19.05. To velja za železniško progo **Trst—Benetke. Na železniški progi** Trst—Videm pa sta bila do nadaljnega ukinjena pospešeni vlak, ki odhaja iz Trsta proti Vidmu ob 11.50, ter pospešeni vlak, ki prihaja v Trst iz Vidma ob 15.28.

God sv. Paskala so proslavili Tržačani s svečano mašo, ki se daruje vsako leto na ta dan v kapeli vile Revoltella po želji pokojnega tržaškega mecena barona Paskala Revoltelle.

Schubertu posvečen koncertni večer. Za torek 23. maja je napovedan v dvorani Verdijevega gledališča večer Schubertovih skladb. Sodeluje tržaški trio. Za petek 19. maja pa je bil napovedan koncert pianista Gina Gorinija in violinista Ivana Michielija.

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 16. maja je bilo v Trstu 9 rojstev, 15 smrtnih primerov in 7 porok.

Smrtna kosa. Te dni so med drugim umrli v Trstu 67 letna Marija Tram-Previd, 66 letna Doroteja Jurišič vd. Musicó, industrijec Edvard Baccheti ter 65 letni Avgust Reja.

Iznajdba avtomatične predalarmne sirene. 19 letni F. Capitanio iz Trsta je iznašel novo električno signalno napravo, ki deluje avtomatično in ki je zaradi tega pripravna za oznanilo letalskega predalarma tudi v primeru prekinitve električnega toka. Tržaškemu prefektu dr. Coceaniju sta bila predložena dva aparatna modela, katerih izdelava je bila poverjena navtični radijski družbi.

Avtokarski priklopni voz zavozil v trgovino. V Julijski ulici se je pripetil nenavaden dogodek. Avtokar s priklopnim vozom je drvel po ulici navzgor, ko se je iz nepojasnjenega vzroka utrgal priklopni voz in se zasukal z vso silo proti izložbi in zidu trgovine z živili št. 27. Pri tem sta dobili občutne poškodbe 32 letna Floreta Volk iz Julijske ulice 29, ki je nameščena v omenjeni trgovini, ter 81 letna zasebnica Jožefina Osvaldella iz Akvedota št. 71, ki se je slučajno mudila v trgovini po opravkih. Obe ponesrečenki sta bili prepeljani v tržaško bolnišnico.

Zastrupljeno vino s črne borze. Tržaški časniki opozarjajo prebivalstvo na nezdrave predmete, ki se prodajajo na črni borzi. Tako opozarjajo na primer zastrupitve treh oseb, ki so pile vino, kupljeno na črni borzi. Prepeljali so jih v tržaško bolnišnico. Zdravniki domnevajo, da je bilo vino zastrupljeno. V drugem primeru pa se je zastrupilo šest oseb pri uživanju sira, ki so ga kupili skrivaj in po pretiranih cenah. Tudi s sirom zastrupljene osebe se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

Smrt znanega notarja. V Gorici je umrl notar Konrad de Fabris. Smrt ga je dohitela v najlepši moški dobi 40 let.

Vsak dan nezgoda. 58 letna gospodinja Ana Petreli iz Svetogorske ulice 164 je dobila pri padcu številne poškodbe. 14 letni dijak Maksim Marangon iz Kaprive se je med igro ranil. 50 letni kmet S. Cargnil iz Ločnika si je pri padcu poškodoval roke in noge. Slična nezgoda je doletela 31 letnega delavca Atilija Feriguttija iz Svetogorske ulice 150. 7 letni Gracijan Nadaluti iz Štandreža je padel s poljskega voza in si zlomil levo nogo. Desnico si je zlomila pri padcu 67 letna kmetica Marija Mužina iz Rihemberka. Pri nogometu si je poškodoval desnico 16 letni dijak Bruno Beg. Vsi ponesrečenci se zdravijo v goriki bolnišnici.

Kaznovan zaradi navijanja cen. Prodajalec sadja na goriškem Korzu G. Indrigo je prodajal v aprilu jabolka po 30 lir kg. Gospodarska policija ga je zaradi tega ovadila pokrajinskemu uradu za nadzorstvo cen. Te dni je bil Indrigo s prefektovim odlokom kaznovan na plačilo globe 1.000 lir in kritje vseh stroškov postopka. Razen tega bo ostala njegova trgovina 15 dni zaprta. Jabolka, ki jih je prodajal po pretirani ceni, so bila zaplenjena.

Kaznovani kršilci protidraginjskih predpisov. Prodajalec sadja in zelenjave Anton Kristjančič, ki ima svojo trgovino v Tuniški ulici, je prodajal špinačo in radič po pretirani ceni. Plačati je moral 100 lir globe, razen tega tudi zadevne stroške. — Prodajalka sadja in zelenjave Terezija Brezigar, ki ima svojo trgovino na Korzu št. 75, je prodajala cvetačo po pretirani ceni. Plačati bo morala globo in zadevne stroške kakor Kristjančič. Branjevka Elizabeta Brumat, ki prodaja zelenjavo v pokriti mestni tržnici, je prodajala solato po pretirani ceni, in sicer po 30 lir kg namesto po 9.20. Tudi njo čaka primerna kazen. 2000 lir globe bo moral odrajtati trgovec Ivan Tavasani iz Krmina, ker je prodal Pavli Dolkmar čevlje po pretirani ceni, Dolkmarjeva bo morala plačati globo 500 lir. Trgovec Mario Peteani, ki ima svojo trgovino na Verdijevem korzu številka 21, je prodajal čevlje po pretirani ceni. Predpisali so mu globo 10.000 lir in razen tega 1000 lir za poravnavo zadevnih stroškov.

Razburljiv dogodek se je pripetil v ulici Leoni 45 v Gorici. 40letni delavec Karel Poiani je navalil s polenom na svojo ženo. Na njene klice na pomoč, je prihitela njena sestra Gizela Žbogar, ki se je zagnala proti svojemu svaku s kopitom v rokah. Valerija Žbogarjeva, žena Karla Poianija, se je morala zaradi poškodb na nosu in levici zateči v goriško bolnišnico. Poiani, ki ima poškodbe na desni strani podlahtnice in levi rami, je bil zaradi nasilnosti aretiran.

Nesreča z ročno bombo pri Kanalu. Mala Zora Brezovšek, doma iz Loma pri Kanalu ob Soči, je našla na bližnji njivi ročno bombo, ki se je razpočila. Nesrečna deklica ima rane na trebuhu in hrbtu. Prepeljali so jo v goriško bolnišnico.

V Vrtojbi je neugotovljen zlikovec odpeljal kolo delavcu Jožetu Franku, ki je doma iz Krmina. Zlikovec jo je potegnil v smeri proti Renčam. Franko je oškodovan za 3000 lir.

Nesreča v Brdih. 7 letni učenec **Kamil** Sirk iz Dolenjega v Brdih je našel izstrelek, ki se je z njim igral. Pri eksploziji je dobil poškodbe po vsem telesu, zlasti na nogah in po desni rami. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Neznano kam sta izginila v zadnjem času 34letni mehanik Marij Furlan, ki je zaposlen v podgorski tkalnici, ter 18letni mehanik Gino Maras. Starši so zaskrbljeni za njuno usodo.

Krščeni lisjaki. V okolici Krmina se množijo tatvine. 60 letnemu kmetu Dominiku Milocu iz krminske okolice so še neizsledeni tatinski zlikovci odnesli 14 kokoši. Tatvino je prijavil karabinjerjem.

Tatvina koles v Nunski ulici. Franc Volk je imel neke opravke v Cigojevi trgovini v Nunski ulici. Ko se je vrnil, ni bilo več kolesa. V isti ulici so nekaj korakov odtod našli policijski agentje kolo, čigar lastnik se ni javil. Kolo je bilo že hudo obrabljeno, na njem je bila ročna torbica s 172 lirami in živilskimi nakaznicami na ime Olge Markočič iz Dobrovega v Brdih. Verjetno je kolesarski tat opazil skoraj čisto novo Volkovo kolo, pa je pustil že obrabljeno, se pognal na Volkovo in izginil neznano kam. Goriška policija razčiščuje zadevo.

Tudi plugi niso varni pred tatinskimi zlikovci, ki so v zadnjem času razpredli svoje kriminalne mreže zlasti v krminski okolici. 56letni kmet Kamil Pertot iz okolice Moše je pustil čez noč svoj plug na njivi. Ko je hotel naslednje jutro nadaljevati z oranjem, je presenečen spoznal, da je plug izginil. Oškodovan je za nad 3.000 lir.

Beležnica

KOLEDAR:

Sobota, 20. maja: Bernardin.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Indijski nagrobni spomenik.

Kino Sloga: Vestnost obmejnega uradnika.

Kino Union: Bal paré.

Kino Moste: Ešnapurski tiger.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova ulica 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Šelenburgova ulica 7.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 21.30 do 4.30.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 20. maja, ob 18: **Zemlja.** Red Sobota.

Nedelja, 21. maja, ob 18: **Ognjenik.** Izven. Cene od 24 Lir navzdol.

*

Karl Schönherr: »Zemlja«. Življenjska komedija v treh dejanjih iz kmečkega življenja. Gibalo dogajanja je primarni občutek kmeta — ljubezen do zemlje, hrepenenje po lastni posesti zemlje in želja po družini in otrocih. — Igrali bodo: M. Skrbinšek, P. Kovič, P. Juvanova, Kraljeva, Gorinšek, Drenovec, Bratina, Starič, Rakarjeva, Lipah, Košuta, Blaž in Plut. Režiser: M. Skrbinšek. Scena: ing. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

OPERA

Sobota, 20. maja, ob 18: **Carmen. Red Prvi.**

Nedelja, 21. maja, ob 18: **Carmen. Izven.** Cene od 36 Lir navzdol.

*

Georges Bizet: »Carmen«. Opera v štirih dejanjih. Osebe: Don José, narednik — Franci, Escamilo, torero — Janko, Dancairo, Remendad — B. in M. Sancin, Morales, narednik — Dolničar, Zuniga, oficir — Lupša, Carmen — Karlovčeva, Micaela, kmetsko dekle — Ribičeva, Frasquita — Kržetova, Mercedes — Poličeva. — Dirigent: dr. Švara. Režiser: C. Debevec. Scena: ing. Franz.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 20. APRILA

7.—7.10. Poročila v nemščini. — 7.10—9.: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30 do 7.40 poročila v slovenščini. — 9.00—9.10: poročila v nemščini. — 9.10—9.20: Koračnica napoved sporeda (nem. in slov.) — 12.—12.30: Opoldanski koncert. — 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. — 12.45—14.: Veseli zvoki za premor. — 14.:—14.10: Poročila v nemščini. — 14.10—15.: Vaška godba; Petan Franc - orglice, Stanko Avgust - harmonika. — 17.—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. — 17.15—18.: Dunajski napevi. — 18.45—19.: Gospodinjska ura — Velikonja Ivanka: Kuharski nasveti za današnje dni. — 19.00—19.30: Fantje na vasi. — 19.30—19.45: Poročila v slovenščini — napoved sporeda. — 19.45—20.00: Sportni pregled (nem. in slov.) — 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.15: Pisana paša. — 21.15—22.: »Pozdravi iz domovine« — Radijski orkester in Komorni zbor, vodi D. M. Šijanec. — 22. do 22.10: Poročila v nemščini. — 22.10—23.: Igramo za ples.

Slovenski starši! V veliki meri zavisi od vas uspeh »Tedna nabirke za Slovenski Rdeči križ«. Naj vam bo v zadoščenje, da bodo pri nabiranju tudi vaši otroci pomagali. Preglejte tudi sami že sedaj vse prostore svojega stanovanja, zberite ves nerabni papir in pripravite ga, da ga bodo vaši otroci v dneh 22. do 25. maja odnesli v šolo.

Kultura

Ustanovitev »Dramskega Studia« Državnega gledališča

V naši Drami je bil ustanovljen Dramski Studio. Na sestanku, ki se ga je udeležilo vse umetniško osebje Drame, režiserji z ravnateljem Cirilom Debevcem na čelu in novi člani Dramskega Studia, je podal ravnatelj Debevec kratek oris strokovno izobraževalnih možnosti, ki jih je imel dramski naraščaj v preteklí dobi, ko ni imel lahke poti do končnega poklicnega udejstvovanja na odru. Manjkalo je predvsem zanimanja in nege za bodoči naraščaj. Opisal je napredek in izpopolnitev strokovnega zavoda, Drž. Srednje Glasbene šole in Glasbene Akademije in izvajal, da je z novo ustanovljenim Dramskim Studijem zgrajen tisti realni most, ki naj pripelje strokovno naobražen in teoretično pripravljen naraščaj preko praktičnega udejstvovanja na poskusnem odru Dramskega Studia, kjer si bodo naraščajniki pridobili potrebno igralsko vajo v večjih vlogah — na oder Drame.

Poleg odgovornega vodje Studia, ravnatelja Debevca, so bili od njega izbrani in določeni sledeči člani Drame za vzgajanje članov Studia: ga. Marija Vera, Edvard Gregorin in Vladimir Skrbinšek. Ansambl Studija sestoji iz dveh skupin. V prvi so mlajši, že stalni člani Drame, ki so bili angažirani v teku zadnjih let, v drugi skupini pa na novo sprejeti člani Studia, deloma slušatelji Glasbene Akademije, deloma privatni učenci raznih naših režiserjev.

Studio ima nalogo naštudirati tekom sezone do štiri igre, lahko manj, nikakor pa ne več, ker mora imeti za temeljito pripravo vsake igre dovolj časa. Člani Studia, ki so obvezani sodelovati po potrebi in sposobnosti pri rednih dramskih predstavah, dobivajo od gledališča stalno mesečno študijsko podporo. Članov Studia je po številu 17, od teh je 10 gospodov in 7 gospodičen.

Prvi sestanek članov Dramskega Studia

Bivši dramski arhiv je bil spremenjen v studio dramskega naraščaja. Stenske omare so se umaknile stolom in majhnemu poskusnemu odru. Z njega je govoril ravnatelj Debevec sprejemne besede mladim igralcem.

V glavnem je poudarjal važnost strokovne teoretične in tehnične izobrazbe posameznika. Naš teater bodočnosti ima visoke zahteve ne samo glede samo ob sebi umevnega talenta posameznika, temveč splošne in posebej gledališke izobrazbe in svetuje vsem članom, ki še niso slušatelji Glasbene Akademije, naj to postanejo, ker zahteva kvalificiran naraščaj.

Glede umetniških smernic Studia je rekel ravnatelj Debevec, da vidi odločilen vzor v izkušnjah velikega gledališkega umetnika in strokovnjaka Stanislavskega, ki je zapustil dognanja svojega 40-letnega gledališkega dela v zapiskih in knjigah. Njegov način dela naj bo osnova našemu Studiu. Članom Studia priporoča čim intenzivnejše zanimanje za potek skušenj rednih dramskih predstav, katerih poset je dovoljen ter objektivno presojanje predstav in posameznih kreacij, debat o njih i. t. d.

Kot prva igra, ki jo bo uprizoril Dramski Studio, je določen Linhartov »Matiček se ženi«. Kot priprava za praktični studij te igre je služilo predavanje mladega dramaturga Dramskega Studia, Franceta Jamnika (slušatelja slavistike), ki je povzel za ravnateljem Debevcem besedo in orisal kratko, a izčrpno, pregledno stanje dramatike v Evropi za časa nastanka te igre. Nadalje je razložil Linhartovo priredbo »Matička« po Beaumarchaisovi komediji »Figarova svatba«, jezik in socialni vpliv na njen postanek, skratka zgodovinsko, socialno in filološko obeležje igre. S tem so imeli člani Studia duhovno sliko celotne igre pred seboj.

Za režiserja igre je bil določen dr. Milan Pavlovčič (slušatelj III. l. G. A.), režiserski pripravnik Studia. Za dramaturgom Jamnikom je razvil svoj režijski koncept, v katerem je predvsem važen slog jezika. Da bo nakazana razlika med »gospodo«, »jaro gospodo« in kmečkim ljudstvom, bodo v govoru prikazane različnosti v rahli stilizaciji. Pavlovčič je podal karakterizacijo posameznih oseb, utemeljeno iz težišča njihovih glavnih prizorov in medsebojnega razmerja.

S tem, da je povzel ravnatelj Debevec zaključno besedo in izrazil svoje zadovoljstvo nad »nadpovprečno dobro opravljeno nalogo« obeh mladih članov Studia, je bil prvi sestanek končan.

Odslej se vršijo redne vaje Dramskega Studia po trikrat na teden v Drami. Delo je že v polnem teku. **Maša Sl.**

Zapiski

Dagmar Kačerjeva ni izdelala osnutkov samo za nekatere kostume iz sedanje uprizoritve opere »Manon«, marveč za vse kostume solistk in zbora, kar je nedvomno pripomoglo k zunanjemu učinku naše nove »Manon«. V tem smislu izpopolnjujemo poročilo o prvi predstavi te opere (»Jutro«, 16. t. m.).

Operna izdaja Gledališkega lista je v 11. številki posvečena skladatelju Massenetu in njegovi priljubljeni operi »Manon«. Poglavitno vsebino tvorijo ravnatelja V. Ukmarja »Pomenki ob Massenetu«. V tem daljšem sestavku poroča avtor o svojih razgovorih z režiserjem »Manon« C. Debevcem in z nje dirigentom dr. D. Švaro. Pri tem pa ne zaznamuje samo njunih pogledov na to opero in njenega skladatelja, marveč označuje tudi način, kako oba odlična gledališka sodelavca izvršujeta svoje naloge, ter prispeva tako zanimivo tvarino h karakterizaciji njune osebnosti. Taki interviewi niso samo poučni za občinstvo, marveč so tudi značilen prispevek h kroniki našega gledališča in njegovih vodilnih osebnosti. V tem pogledu je treba zabeležiti in pohvaliti tudi fotografske posnetke, ki nam kažejo življenje za kulisami ob pripravi pomembnih del, ali pa posamezne dirigente v raznih trenutkih njihovega dirigiranja. Tako slike prijetno in posebno učinkovito izpopolnjujejo živahno in vešče spisano besedilo.

Problematika Ibsenovega dela. Znani italijanski kritik in esejist Arturo Farinelli je nedavno objavil Ibsenu posvečeno knjigo z naslovom »La tragedia d' Ibsen«. V svojem spisu razglablja problematiko dramatskega dela velikega Norvežana in zlasti odgovarja na vprašanje, koliko živega čutimo še dandanes v dramah, ki so stale nekoč v ospredju evropskega gledališkega življenja.

Tudi v Parizu prireja radijska oddajna postaja velike simfonične koncerte. Nedavno je bil stoti koncert v tej seziji in tega je vodil kot gost nemški dirigent Herbert von Karajan. Spored je obsegal Händlov Concerto grosso, v katerem je igral sam dirigent klavirski part. V nadaljnjem so izvajali Debussyjevo »Morje« in Beethovnovo Peto simfonijo.

Milanska Scala je pričela letošnjo pomladansko koncertno sezono z Beethovnovo Deveto simfonijo in z ouverturo »Leonore« (slednjo smo slišali te dni tudi v Ljubljani). Koncert je dirigiral Dunajčan Hans Weisbach kot gost.

Novi načrti za bodoče delo

Konferenca o obnovi sportnega delovanja v pokrajini

Po precej dolgem mrtvilu v našem sportnem življenju so se zadnji čas že zganili sportniki sami, ki jim veselje do sporta ne da zamuditi najlepših dni vsake sezone, te dni pa so tudi sportne organizacije dobile novo vzpodbudo za čimprejšnjo obnovo sportne delavnosti v naši pokrajini.

Novo ustanovljeni sportni referat pri pokrajinski upravi je preteklo sredo po dveh mesecih notranjega dela stopil tudi pred javnost in najprej sklical predstavnike vseh bivših sportnih zvez in društev, da jim obrazloži trenutni položaj v domačem sportu in jih seznani s svojimi načrti za bodoče. Konferenco, na kateri so se zbrali zastopniki vseh sportnih forumov v prav lepem številu, je vodil pokrajinski referent za telesno vzgojo g. Ivo **Kermavner,** ostala dva glavna poročevalca pa sta bila predsednik Slovenske sportne zveze **dr. Pavlin** in referent za telesnovzgojne organizacije zasebne pobude **prof. Ulaga.**

Po kratkem pozdravu predsednika SSZ, ki je povdaril predvsem zadovoljstvo sportnikov, da so slednjič le na najvišjem mestu dobili priznanje v osebi strokovnjaka, ki bo skupno s svojimi sodelavci gotovo zastavil vse sile, da bo slovenski sport začel hoditi zdrava in samostojna pota, je referent g. **Kermavner** v daljših izvajanjih orisal dosedanje delo te nove ustanove, ki se je dosedaj nanašalo v glavnem na novo ureditev telesne vzgoje med šolsko mladino. Temu vprašanju je posvetil referat prvo skrb, kajti šolska mladina je bila dozdaj na telesno-vzgojnem torišču močno zapostavljena ali napačno usmerjena, čeprav je treba prav med njo iskati velik del onih, ki bodo v bodoče dvignili in ponesli ime slovenskega sportnika tja, kamor zasluži. Delo v tej smeri se je že začelo pod okriljem večjega kadra strokovnih moči in po skrbno pripravljenem sodobnem učnem načrtu, ki obeta najlepši razvoj. Toda tudi sport v zasebni pobudi je treba po njegovem postaviti na nove temelje. Graditi je treba od spodaj in ne obratno in zato je treba že mladino začeti vzgajati čisto na novo, smotreno in vztrajno, v pravem sportnem in viteškem duhu, ne glede na trenutne uspehe ali neuspehe in, če ni drugače, tudi brez vsakih javnih nastopov ali prireditev. Treba je vežbati in spet vežbati in vzgajati in spet vzgajati, kajti kakor mora biti močan slovenski narod v teh časih in bodočnosti, ki ga čaka, tako morajo biti močni, še bolj kakor sinovi velikih narodov, tudi slovenski sportniki.

Iz kratkega poročila tajnika SSZ g. Josa **Gorca** je bilo razvidno, da je trenutno na delu v pokrajini 9 sportnih zvez in 31 sportnih klubov, ki gojijo 18 sportnih panog. Po odhodu italijanskih zasedbenih oblastev je v našem sportu dejansko nastopilo stanje kakršno je bilo pred januarjem 1942, ko so bile slovenske sportne organizacije uradoma vključene v italijanski CONI. Sportni prostori in sportne naprave, v glavnem vse v Ljubljani, so večinoma potrebne. Izmed sportnih panog zaenkrat ni mogoče izvajati kolesarstva, smučanja in streljanja, pa tudi za veslanje veljajo še občutne omejitve. Po lanskih septembrskih dogodkih je delo v domačem sportu precej zastalo, vendar so se na pomlad začeli gibati aktivni sportniki sami, med njimi predvsem nogometaši in table-tenisti, ki pa jih je nujno treba podrediti organiziranemu vodstvu in strogemu nadzorstvu.

Lep programatični govor o bodočem delovanju na sportnih področjih je imel prof. Drago **Ulaga,** ki je uvodoma povdaril, da moramo novo slovensko sportno stavbo graditi v glavnem na doraščajoči mladini. Ta mladina ima — kljub vojni in njenim posledicam — pravico do sporta, mi pa dolžnost, da tej mladini ustvarimo možnost, da se temu sportu lahko pravilno posveča. Seveda ne smemo dovoliti, da bi se mladina udajala sportu divje, brez pravega vodstva in sistema ali morda zato, da bi iz množice zrastel eden ali nekaj posameznikov, ki bi jih negovali, da bi se morda kdaj s tem poedincem trkali na prsa pred ostalim sportnim svetom. Zajeti je treba vso mladino, od najbolj nadarjenega do najšibkejšega, kajti samo iz teh mladih ljudi bodo naša sportna društva črpala svoj sportni naraščaj. Ko postavljamo novo sportno stavbo na pogorišču dosedanje, pustimo vse, kar je bilo, ter začnimo čisto na novo v smislu neumrljive Coubertinove in dr. Diemove ideje o olimpizmu in olimpijskem idealizmu. V podrobnem je govornik glede na domače prilike povdaril, da bo novo ustanovljeni referat pri sodelovanju s telesno-vzgojnimi organizacijami zasebne pobude pazil na to, da bodo na sportna tekmovanja pripuščena samo moštva ali posamezniki, ki bodo zadostno pripravljeni. Če velja to za domače prireditve, velja tem bolj za nastope izven doma, glede česar bodo v kratkem izdana še posebna uradna navodila. Tudi vsi propagandni nastopi morajo biti pripravljeni tako, da dosežejo zaželjeni učinek. Za tehnično usposobljenost mladine, iz katere bo gotovo prihajal glavni del bodočega članstva naših sportnih klubov, bo v kratkem poskrbljeno s posebnimi tečaji, v katerih bodo predvsem upoštevane lahka atletika, plavanje in morda tudi nogomet.

Tem poročilom je sledila kratka razprava zastopnikov raznih sportnih forumov, ki so še podrobneje pojasnili trenutni položaj v svojih območjih in povdarjali tudi razne težave, s katerimi je v teh časih združeno vsako aktivno delo v sportu. Med njimi je bil najbolj udaren g. **dr. Lapajne** v imenu SK Ilirije, ki je dal povdarka trdni odločnosti slovenskih sportnikov, da so z vsem srcem pripravljeni sodelovati pri obnovi slovenskega sporta v znamenju vse obsegajoče olimpijske misli po smernicah, ki so jih kot vodilne označili predstavniki vrhovne sportne instance pri naši najvišji politični upravi.

Konferenca sportnih delavcev v znamenju skorajšnje obnove sportnega življenja na domačih tleh je potekla v najlepšem soglasju in nas navdala z novimi nadami, da bo novi čas s preikušenimi delavci iz prejšnjih let, toda po novih navodilih ustvaril med sportniki pogoje za oni pravi viteški sport, ki bo služil najvišjim narodovim potrebam v tem zgodovinskem času in tudi pozneje.

Tekma dveh izravnanih moštev

Ljubljana — reprezentanca I. razreda 4:2 (3:0)

Ljubljana, 19. maja.

Ljubljana: Plečko, Rupar, Dekleva, Perharič, Pilej, Pelicon, Smole, Medved, Hacler, Volovšek, Trškan.

Reprezentanca I. razr.: Razbornik I, Piskar D (Antonič), Nagode I, Sočan I, Sočan II, Januš, Nagode II, Fajon, Razbornik II, Kumar, Aljančič.

Sodnik: Makovec. **Gledalcev** 800. **Goli:** Prvi v 12. min. po Trškanu po dobro izkoriščeni poziciji ob vratarjevi nepazljivosti za Lj. — V 32. min. naslednji po Volovšku iz zmede pred vrati, tudi deloma po krivdi vratarja. V 41. min. pride Hacler na čisto in doseže 3 : 0 za Lj. — Po odmoru zniža v 23. min. Razbornik efektno na 3 : 1 in 5 minut kasneje Nagode s krila še lepše na 3 : 2. Izenačenje je v zraku, toda v zadnji minuti se Hacler potrudi prav osebno in končni izid je 4 : 2.

*

V naglici prirejena domača reprezentančna tekma med enajstorico Ljubljane in močnim izbranim moštvom, sestavljenim iz igralcev Iztoka in Hermesa, je privabila na stadion Hermesa lepo število obiskovalcev, ki niso bili razočarani. Moči obeh tekmecev so bile dokaj izenačene in kolikor je Ljubljana v odlomkih prevladovala po boljši vigranosti in tehničnem znanju posameznika, toliko so reprezentanti žrtvovali vztrajnosti, da so bili stalno vsaj enakovredni. V drugi polovici igre se je to razmerje obrnilo precej v njihovo korist in prav gotovo so si pošteno zaslužili svoj remis, do katerega pa le ni prišlo. V tem delu igre se je krepko uveljavila ljubljanska ožja obramba, ki jo je učinkovito podpiral povsod navzoči srednji krilec Pilej. O napadalni vrsti Ljubljane to pot ni povedati izredno pohvalnega, vidi pa se tudi pri njej, da od nedelje do nedelje dobiva tesnejše vezi med seboj. Tudi hermežansko-istokova kombinacija ni bila brez kvalitet in tako je igra potekala prav zanimivo in — kar je najbolj vredno priznanja — fair in disciplinirano.

Čeprav ni šlo niti za pike niti za darila, sta obe moštvi zaigrali z dobro voljo in vso potrebno resnostjo ter tako spet enkrat dokazali, da je jedro našega nogometa vendarle zdravo, iz katerega se bo dal pod pravim vodstvom in s strogim izborom ustvariti nov kader nogometašev, ki bo lahko dvignil ljubljanski sport z žogo na nekdanjo višino.

V predtekmi je rezerva Hermesa v živahni igri odpravila kombinirano sestavo Ljubljane s 3 : 0.

Hermes — Mars

Jutri se bosta v prijateljski tekmi sestali moštvi Hermesa in Marsa na igrišču Hermesa na stadionu v Šiški.

Tekme Hermesa in Marsa so bile vedno napete in vabljive za občinstvo. Jutrišnja tekma bo obenem obema kluboma zadnja preizkušnja za veliki Hermesov binkoštni turnir za proslavo njegove 25 letnice. Marsovci so ojačali svoje moštvo z novimi, mlajšimi silami in prepričani smo, da bodo zaigrali še bolj poletno in živo kakor v zadnji tekmi proti Ljubljani.

Tekma bo ob 16.30; predtekma: Hermes II—Žabjak ob 15.

*

s— SK Mars. Za prijateljsko tekmo s Hermesom se pozivajo vsi igralci I. moštva pravočasno na igrišče. — Odbor.

Mali oglasi

Službe išče

KUHARICA
boljša, starejša — gre k boljši mali družini. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vstop takoj«. 12127-1

OSAMLJENA GOSPA
z lastnim stanovanjem, vajena vseh del, išče primernega zaslužka, najrajši kjer bi imela priliko se izpopolniti v nemškem in italijanskem jeziku. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pošteno«. 114415-1

Službo dobi

FRIZERKO
dobro moč, sprejmem. Sancin Emilija, Celovška 30. 12058-1a

FRIZERKO,
samostojno moč, sprejmem takoj ali po dogovoru. Primec, Dolenjska 20. 11843-1a

FRIZERKO,
dobro moč, sprejme takoj Salon »Olga« Beethovnova ulica 14, palača »Dunava«. 11384-1a

HLAPCA
k peru konj, išče Ranzinger, špedicija, Ulica 800 let Ljubljane. 12079-1a

DELAVCA
v stalno službo sprejme špedicija Ranzinger, Ulica 800 let Ljubljane. 12078-1a

DRUŽINA
treh odraslih oseb, išče pošteno, pridno dekle od 15 let dalje — za ležja gospodinjska dela. Vse po dogovoru. Zglasiti se pri: Kadivc Anton, trgovina, Sv. Petra nasip 1. 12074-1a

Vajenci(ke)

VAJENCA
ki bi imel resno voljo učiti se mizarske obrti, sprejme takoj Umek, Kogejeva 74. 11897-44

FRIZERSKO VAJENKO
sprejme takoj Salon »Olga« Beethovnova 14, palača »Dunava«. 11383-44

Zaslužek

FILATELISTI!
Za nizek honorar izdelujem luksuzne albume vseh držav. Naslov v ogl. odd. Jutra. 11937-3

Prodam

ŠIVALNI STROJ
pogrezljiv, salonski, še nov, prodam za zmerno ceno. Jadranska 9/I. 11946-6

RABLJENE ČEVLJE
kupujem in prodajam. Klavžer, Vošnjakova ul. 4. 12009-6

ČEVLJE
semiš, rjave, z visoko peto, ugodno prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 12063-6

PRODAM
dobro ohranjeno jedilnico, orehov les, postelj z vložkom, žimnico in nočno omarico, garantirano čisto. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 12107-6

GENERATOR
nov, prvovrsten izdelek, prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 12104-6

VEČ KOLES
damskih in moških, najboljše znamke, ugodno proda Merkur, Puharjeva ulica 6. 12100-6

OTROŠKI VOZIČEK
globok, prodam. Naslov v vseh poslov. »Jutra«. 12089-6

FIZOLOVE PREKLE
prodam. Poizve se v trgovini na Celovški cesti 72. 12146-6

ZELO LEPO DARILO
primerno za birmansko prodam po ugodni ceni. Poljanska cesta 8. 12145-6

DEŽNI PLAŠČ
damski, iz švicarske balonske svile, prodam, in rdečo, moderno, novo jopico zamenjam za drugobarvno, najraje belo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 12138-6

STARO POHIŠTVO
tri postelje, tri nočne omare, 1 miza, 1 visoka omara, 1 kuhinjska kredenca, 2 karnisi, 1 okvir za ogledalo, 1 lestenec, 1 luč za nočno omaro — v dobrem stanju, čisto, ugodno naprodaj. Ogled »Salon Majda«, Ljubljana, Podmilščakova 37 — Bežigrad. 12073-6

3.20 m BLAGA
čista volna, prodam ali zamenjam za protivrednost. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12121-6

4 KOKOŠI
dobre jajčarice ter nekaj ženskih čevljev zaradi selitve prodam. Janševa ul. 12. 11445-6

PEGE IN LIŠAJ
Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 11805-6

MRČES IN GOLAZEN:
uši, stenice, bolhe, ščurke, molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica 1. 11806-6

Kupim

LJUBLJANSKI ZVON,
tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski Zvon«. 10650-7

ELEKTROMOTORJE
1—5 KS, nujno potrebujemo. Plačamo zelo dobro. Merkur, Puharjeva ulica 6. 12101-7

NALIVNO PERO
dobro, kupim. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 12147-7

PREPROGE
perzijske, večje in manjše, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra pod »Večje in manjše«. 12065-7

ZNAMKE
kompletno zbirko ali posamezne partije, tudi prekomorske, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Znamke«. 11835-7

VREČE
prazne cementne in sličnе, papirnate, kupuje PETRONAFTA, Ciril-Metodova cesta št. 35a. 1-380-7

Posest

VILO
enodružinsko ali tudi dvodo tristanovanjsko, kupim takoj proti takojšnji gotovini do 2,000.000 lir. Samo resne in diskretne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kraj in cena«. 11839-20

SONČNO PARCELO
za vilo, na Kodeljevem, prodam za 230.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velika 670«. 11838-20

LEPO PARCELO
za zidavo velike trgovsko-stanovanjske hiše, prodam za 835.000 lir. Le resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pričetek Tržaške ceste«. 11837-20

PARCELO
v središču mesta ali vsaj v neposredni bližini, in sicer do 20 minut oddaljenosti od glavne pošte, takoj kupim ter dobro plačam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vila ali hišica«. 11836-20

Sobe išče

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhodom in po možnosti s souporabo kopalnice v bližini Pokrajinske uprave (banovine), iščeta za 1 junij dva državna uradnika. Ponudbe sprejema hišnik v Puccinijevi ulici št. 15. 12025-23a

SOBO
z dvema posteljama, za takoj ali s 1. junijem iščem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« pod šifro »Točna plačnica za dva«. 12064-23a

Razno

OTROŠKI PLAŠČEK
rjav, sem zgubil pri tovarni za klej. Poštenega najditelja prosim, da mi ga proti nagradi vrne. — Kalan, Miklošičeva 6. 12106-37

2 SVINJI
za rejo, po 85 kg težki — zamenjam za 2 prašiča približno iste teže. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Lepa komada«. 12066-37

V TOREK 16. MAJA
sem izgubila okoli 9. ure zvečer na tramvaju št. 4 do pošte in naprej 5 št. 2 (Moste), zlato damsko zapestno uro. Najditelja prosim, da odda isto proti dobri nagradi v oglasnem oddelku »Jutra«. 12033-37

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Absolventka, Boljše darilo, Bohinjski, Blizu centra, Begunka, Cena, Čisto, Center, Dobra prilika, Državni uradnik, Dober kupec 5, Dobrosrčna, Dober kovček, Dobra kuharica, Dolenjska, Dobra hrana, Gospodinja, Harmonija, Industrija — inkasant, Ideal, Iskreno prijateljstvo 44, Išče te sreča, Kontoristinja, Kuharica-center, Loden, Le prvovrstna moč, Miren gospod, Moderen radio, Magnolija, Mirna in poštena, Moja leta 22, Moj mali, Moderen klavir, Milijonska gotovina, Miren podnajemnik, Mladа, Mirna, Najboljši plačnik, Nujno, Najboljši, Odmah, Odpotujem, Oskrbnik, Poseben vhod, Pomladni akordi, Prezzamem tudi hipoteko, Plačam točno, Plačam prav dobro, Prinesem srečo in mir, Pridna in poštena, Pomoč gospodinji, Prihodnost, Pridna in zanesljiva, Posojilo, Prazna soba, Punčka, Prodajalec zadovoljen, Predvojno, Prijetno, Poštena, Primorec, Pokrajinske, Rabim denar, Rokoko, Res značajni prijatelj, Rjavi čevlji, Sreča v maju, Stalen zaslužek, Slovenska narodna noša, Salon, Srečna bodočnost, Sobo za takoj, Solidno, Seselec za prah, Sončna stran, Sprememba, Sposobna, Sreča te išče, Soliden, Snažna, S fonetiko, Svetla, Soliden gospod, Sobica, Suha soba, Starejša kuharica, Trnovo, Temnolaska, Trčalnica, Tekavec, Tovorni avto, Tekstilni konzorcij, Takoj odgovor, Treznost, Temnomodra, 1000, Takoj, Trha sreča, Usoda, Ugodna prilika, Uporaben, Vdova, Varčna in poštena, Vejica, Varčna gospodinja, Ves dan odsotna, Veselje do otrok, Ves dan odsoten, Vzgoja, Vestna in varčna, Zamenjava, Znamka - Vrhnika, Zdravnik, Zvestoba, Železničarja, Železniško, 500 lir, 2 postelji, 3 mesece vnaprej.

---

†

Dotrpela je naša preljuba mamica, stara mamica, tašča in teta, gospa

FANČI BRUNNER
roj. KOVAČIČ

Pokopali smo jo v petek na novomeškem pokopališču.

Novo mesto, dne 19. maja 1944.

Žalujoča rodbina dr. Ivanetičeva in ostalo sorodstvo

---

†

Zapustil nas je v najlepši dobi življenja naš nadvse ljubljeni sin, soprog, oče in brat

Šušteršič Jože
posestnik v Iški

Dragega pokojnika smo položili k večnemu počitku na domačem pokopališču na Igu 19. t. m.

Ig, dne 19. maja 1944.

Globoko žalujoči: MATI, SOPROGA z OTROCI, BRAT, SESTRI ter rodbine: ŠKUFCA, NOVAK, ARH, GORŠIČ

---

†

Vsem znancem javljamo žalostno vest, da je preminul naš dragi in srčnoljubljeni soprog, brat, stric in svak, gospod

Andrejčič Josip

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 20. t. m. ob 3. uri popoldne z žal. kapele sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranite blagega pokojnika v lepem spominu.

Ljubljana, Goriška vas pri Škocijanu, Zbure pri Novem mestu, Zagorje ob Savi, 19. maja 1944.

Globoko žalujoča soproga MARIJA, TOMAŽ, brat; ALOJZIJA, sestra

---

†

Vsem znancem in sorodnikom javljamo, da je preminul naš ljubljeni soprog in oče, gospod

KOVAČ ANTON
mornariški narednik-vodnik I. klase v pokoju

Pogreb bo v soboto ob ½3. uri z žal. kapele sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Postojna, 19. V. 1944.

ŽALUJOČI OSTALI

---

†

Umrl nam je naš ljubljeni mož in dobri oče, gospod

REBOLJ MARTIN
poročnik v pokoju

Pogreb bo v soboto 20. t. m. ob ½4. uri popoldne z žal. kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 17. maja 1944.

ŽALUJOČA ŽENA Z OTROCI IN OSTALO SORODSTVO

---

†

Naš nadvse ljubljeni edini sinček

Matijček Kumar

nam je dne 18. maja 1944 nenadoma preminul, star komaj tri in pol leta.

Pogreb bo v soboto, 20. t. m. ob 4. uri popoldne z žal. kapele sv. Frančiška, na pokopališče k Sv. Križu.

Globoko žalujoči: MATIJA KUMAR, atek; MARIJA KUMAR, mamica in ostalo sorodstvo

---

†

Vsem znancem, javljamo žalostno vest, da je preminul naš srčnoljubljeni soprog, brat, stric in svak, gospod

Andrejčič Josip

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 20. t. m. ob 3. uri popoldne z žal. kapele sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranite blagega pokojnika v lepem spominu.

Ljubljana, Goriška vas pri Škocijanu, Zbure pri Novem mestu, Zagorje ob Savi, 19. maja 1944.

Globoko žalujoča soproga MARIJA, TOMAŽ, brat; ALOJZIJA, sestra

---

†

Dotrpela je naša srčnoljubljena mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

MARIJA KRNC
roj. ŠVEGELJ

Truplo pokojnice bomo prepeljali v njen rojstni kraj Sodražico. — Maša zadušnica bo v cerkvi sv. Petra v soboto 20. t. m. ob ½8. uri.

Sodražica, Begunje, Ljubljana, Rogaška Slatina, 17. maja 1944.

Žalujoči:

MARIJA, por. KOVAČIČ, hčerka; **DRAGO,** zet; **NADA in VIDA,** vnukinji; **GABRIJELA,** sestra, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo

---

Zahvala

Vsem, ki ste pokropili našega blagopokojnega očeta in dedka, gospoda

JOSIPA PERKA
višjega pisarniškega oficijala v pokoju

ki ste mu poklonili cvetje ter šli z nami v tako veliki udeležbi do njegovega groba, beležimo izraze naše iskrene zahvale in vdanega spoštovanja. Še posebno smo hvaležni čč. duhovščini za častno spremstvo ter g. dr. Marjanu Polenšku, ki se je trudil, da bi mu ohranil življenje.

Novo mesto, Ljubljana, dne 14. maja 1944.

Družini: PERKO, MANFREDA

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION Telefon 22-21

Za mlado monakovsko operno plesalko se istočasno navdušujeta oče in sin. Kako se je zgodba začela in končala, boste videli v nadvse zabavnem filmu

Bal Paré

V glavnih vlogah: **Paul Hartmann, Ilse Werner, Hannes Stelzer, Käthe Haack** i. t. d. Glasbe: **Theo Mackeben**

Predstave ob: 16. in 19.15 uri

KINO SLOGA Telefon 27-30

Težka preizkušnja obmejnega carinskega uradnika v nepreglednem gorskem odseku in pretkanost tihotapcev v prelepem, obenem napetem Bavaria-filmu po romanu **Curta Corrintha**

Vestnost obmejnega uradnika

Krasni naravni posnetki, ljubezen, jazz. **Annelies Reinhold, Viktoria v. Ballasko, Rudolf Prack, Oskar Sima** i. t. d. — Režija: **Paul May**

Predstave ob: 16. in 19. uri

KINO MATICA Telefon 22-41

Drugi del epohalnega filma **EŠNAPURSKI TIGER** z istimi igralci in še učinkovitejšim dejanjem

Indijski nagrobni spomenik

Eno najboljših del evropske produkcije

Predstave ob: 15., 17. in 19. uri

Predprodaja od 10. do 12. ure

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE!

L. Frick: 5

Usoda pri telefonu

Roman

Kadar je seveda bilo lepo vreme, se spravimo na balkon, pa skuham dobro kavo, mnogo ceneje, nego bi jo dobila zunaj po lokalih; mirno nam je in pokojno, človek se lahko sonči in živci se mu spočijejo.«

Liza Meisingerjeva se nasmehne. »Vzor razumnosti in skromnosti ste, gospa Kristina. Ali ste bili zmerom takšni, se pravi, tudi prej, ko je vaš mož še živel?«

Kristina ne utegne takoj odgovoriti, kajti v tem sta prispeli do cilja in paznik je ustrežljivo priskočil, da odkaže njunemu vozu mesto. V zali, lepo urejeni kavarni sedi večina gostov pod milim nebom, nekateri v senci dreves, drugi kar na soncu, da jim ožiga blede obraze. Otroci se igrajo med mizami in na trati ob bregu jezera. Motorni čolni in jadrnice leže ob ladijski brvi.

»Če vam je prav, si dava postaviti ležalnika prav na breg,« meni gospa Liza, »tako se nama bo zdelo, da leživa doma, na svojem lastnem vrtu. Natakar nama za dobro napitnino prinese vse, kar si poželiva. Kava je tu kar spodobna in tudi torte so užitne.«

Da, komur ni treba malenkostno računati z denarjem, si lahko kaj prijetno uredi življenje, pomisli Kristina brez grenke nevoščljivosti. Nji se godi danes kakor pravi, razvajeni princesi, v ležalniku se zleknjena predaja krasnemu soncu, in kmalu ji prineso vse polno dobrih stvari, slastno razpostavljenih na mizici.

Šele pri cigareti se med ženama spet vname pomenek. »Vaša fanta sta tako zala, čila dečka, na prvi mah sta se mi prikupila,« začne Liza Meisingerjeva, dobro vedoč, da bo prav ta predmet najhitreje izvabil mater iz udržanosti in ji razvezal jezik.

In res. »Dieter s svojimi štirinajstimi leti je še cel otrok, ta mi še ne zadaja problemov,« odgovori Kristina. »Toda Aleksu jih bo kmalu sedemnajst, še nekaj mesecev pa se bo moral odločiti, kakšno pot naj ubere v življenju. Čeprav se moram kdaj pa kdaj omejevati, sem vendar v srečnem položaju, da lahko privoščim fantu izobrazbo, za kakršno se odloči. Od moža vem, saj mi je mnogokrat pravil, kako težko mu je bilo, ko je moral opustiti svoj najljubši načrt. Srednjo šolo, to je, realno gimnazijo je obiskoval do sedmega razreda, potem pa mu je oče nenadoma umrl. Morda bi bila mati vendar še zmogla študij do konca gimnazije in potem na tehniški visoki šoli. A sin je bil preponosen, da bi sprejel tako žrtev. Zaprosil je za namestitev pri nekem velikem trgovskem podjetju, kjer je potem prav čedno zaslužil. Kasneje pa se je hudo kesal in vse življenje trpel zaradi tega. Aleks je menda podedoval po očetu njegova tehniška nagnjenja, dar za matematiko in risanje. Poskrbeti hočem, da ga tudi pravilno razvije.«

»Ali naj bo inženjer?«

»Najprej sva mislila na to. Med tem pa se je v fantu izoblikovala želja, da bi postal arhitekt. Govorila sem z njegovima učiteljema za matematiko in risanje; oba imata o Aleksu kar najboljše mnenje in ga hvalita, da si je izbral pravi poklic.«

»Če je tako, bi lahko šel vaš sin k mojemu možu v uk! Ime Gerharda Meisingerja je med stavbeniki konec koncev na dobrem glasu,« reče gospa Liza bolj za šalo kakor zares, toda gospa Kristina je takoj polna živahne vneme.

»Vaš mož je arhitekt? Tega do zdaj niti vedela nisem. Kakšno imenitno naključje — se pravi, morda bi ga smela z Aleksom pri priliki vprašati za svet, kaj ne? Boljšega svetovalca si pač ne moreva želeti kakor strokovnjaka, ki stoji sredi žive prakse.«

»Seveda, seveda.« Kakor je videti, Lizi Meisingerjevi mahoma ni več prav všeč, da naj seznani nove znance s svojim možem. To tudi odkrito prizna. »Morda se mi boste smejali, ljuba gospa Kristina, a glejte, bąš zaradi neobičajnega načina, kako sva se seznanili, imam občutek, da naju je usoda sama namenila drugo za drugo. Hotela bi vas imeti docela zase in vas ne deliti z nikomer drugim, niti s svojim lastnim možem ne. Zdaj me imate najbrže za ljubosumno,« doda in trilček smeha ji znova plane iz grla. »Pa nisem, vsaj v navadnem smislu, takisto, kakor to radi pravijo o ženskah, ne. Sicer pa Gerhard vobče ni tistega kova mož, da bi mi dajal kakršen koli vzrok za ljubosumje, saj živi zgolj svojemu poklicu in svojemu delu, proti ženskam pa je malone plah in skrajno udržan. Ne, to je kratko in malo moja sebična želja, da vas ne bi z nikomer delila.«

»Zame je to sicer zelo laskavo, a kaj vam neki morem dati?« se zavzame Kristina.

»Več kakor vsi moji znanci,« ji gospa Liza resno zatrdi. »Vzorna mati ste in pri vsem svojem samotarstvu in materinstvu nikakor ne filistejka. O, za to imam bistro oko. Dasi o svoji lastni osebi skoraj ne govorite — v vas je nekaj, visoko se dvigate nad povprečno žensko raven, da, res, od vas se mora človek samo učiti. Jaz na primer, vidite, se zdim poleg vas sama sebi jalova, površna in ničeva. Kaj pa je moje žitje in bitje, komu pa kaj pomenim? Moj mož bi brez mene prav tako lahko živel kakor z menoj. Spoštujeva drug drugega in se imava prav rada, v bistvu pa živiva vendarle vsak svoje posebno življenje. In drugače? Znanci, znanke, prijatelji. Ali se vam smem nekoliko izpovedati, gospa Kristina?«

Poda ji cigaretnico in kresilo ter zamišljeno puhne prvi oblaček dima v mlačni pomladanski zrak. »Ženska hoče ugajati, biti hoče češčena in zaželena. Vsaj jaz si življenja brez moških niti misliti ne morem. Nikar pa ne mislite, da imam resničnega ljubimca, ne, ni se vam treba plašiti, vidite, samo igra me mika, to izpreminjanje polno valovanje tihih borb, kateri izmed obeh delov se bo izkazal močnejšega. Ne vem, ali me pravilno razumete? Morebiti igra človek časih tudi samemu sebi komedijo. Ko sem hotela nedavno tega še o polnoči telefonirati svojemu prijatelju Kurtu — Kurtu Wagmüllerju, slikar je, umetnik, zelo nadarjen in zelo svojeglav — evo, tisto uro se mi je zdelo vse moje življenje prazno in brez smisla. Kurt pa je zmerom poln načrtov in upov, pravi človek prihodnosti. Samo besedico bi mi rekel zdajle, besedico ali dve, sem mislila sama pri sebi, pa bi bilo vse dobro. In tedaj ste prišli vi, gospa Kristina, da, in ste zasedli njegovo mesto.«

»Pa sem bila pri telefonu vendarle dokaj nedostopna, ali ne?« meni gospa Kristina, ki jo začenja stvar zabavati.

»Udržani ste bili, da, in ste tudi še danes, in prav zato . . .«

Schriftleiter - Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja: Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič